

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
Faculty of Romance and Germanic Philology
Linguistics and Translation Department

Translation project:

Once There Were Heroes (A Time of Dragons Book 1) by Philip C. Quintrell

Перекладацький проєкт:

Переклад книги Філіпа С. Квантереля «Once There Were Heroes (A Time of Dragons Book 1)»

BA Paper

Pryshchepa Illia
PERb22240d

Research Supervisor:
Professor Oleh Komar

Цим підписом засвідчую,
що подані на захист
рукопис та електронний
документ є ідентичні

01.06.2026 *Илья*

Kyiv 2026

Abstract

This translation project studies the peculiarities of translation of communication in the context of the descriptive narrative of *Once There Were Heroes*, an epic fantasy novel authored by Philip C. Quaintrell. We explore the descriptive narrative style and the expressiveness of communication in the text, as well as the techniques employed in translation. In doing so, we aim to determine the best approaches to translating the highly descriptive, emotionally charged style characteristic of works of fiction. The target text possesses many features, such as a certain rhythm and tension accompanying many of its episodes, language rich in emotion and imagery, and terms or formulations not typical of the Ukrainian language, thus causing issues for the translator. To resolve such issues, we explore and analyze the writing style and stylistic means employed by the author to enhance the expressiveness of his work. In this paper, the means of improving the expressiveness of communication, employed by the author, and translation techniques utilized in our translation to preserve the expressiveness and improve readability of the text are explored, sampled and studied.

Keywords: communication, descriptive narrative, dialogue, epic fantasy, expressiveness.

Анотація

У цьому перекладацькому проєкті досліджуються особливості перекладу мовлення в контексті описового нарративу в епічному фентезі-романі «*Once There Were Heroes*» Філіпа Квантереля. Ми досліджуємо описовий стиль та виразність мовлення в тексті, а також перекладацькі прийоми, застосовані в його перекладі. Таким чином, ми намагаємося визначити найкращі підходи до перекладу описового, емоційного стилю письма, характерного для художніх творів. Текст оригіналу має особливості, такі як певний ритм та напруга, що супроводжують більшість епізодів, багата на емоції та образи мова та термінологія чи формулювання, нетипові для української мови, що можуть спричинити труднощі для перекладача. З метою вирішення цих проблем ми досліджуємо та аналізуємо стиль письма та стилістичні прийоми, застосовані автором для підвищення виразності. Ця робота містить дослідження та вибірку засобів підвищення виразності спілкування, застосованих автором, а також перекладацькі прийоми, використані для збереження виразності та покращення читабельності тексту.

Ключові слова: виразність, діалог, епічне фентезі, описовий нарратив, спілкування.

Contents

Introduction.....	4
Chapter 1. Translation of the fragment from <i>Once There Were Heroes</i> by Philip C. Quintrell ...	5
Chapter 2. Challenges of rendering expressiveness of communication in descriptive narrative: the case of Ukrainian translation of Philip C. Quintrell's epic fantasy <i>Once There Were Heroes</i>	29
2.1. The author's biography and thematic characteristics of his books	29
2.2. The genre, thematic features and descriptive narrative in the epic fantasy <i>Once There Were Heroes</i>	29
2.3. Rendering the expressiveness of communication in <i>Once There Were Heroes</i>	32
2.4 Analysis of the translation techniques employed to render the text's expressiveness	36
Conclusions.....	40
References.....	41
Appendices.....	42

Introduction

The works of epic fantasy have been among the most popular genres of fiction ever since its inception. Translating epic fantasy is highly relevant nowadays, because the genre has become a global cultural force, its audience spanning worldwide. In the age of globalism, many authors can expand their audience, or even grow in popularity through sharing their work with foreign communities. Naturally, literature only reaches the majority of international audiences through translation. This makes translation not only a tool of accessibility and communication but also a means of fostering growth and prosperity within the genre. Given the epic fantasy genre's reliance on building up a certain atmosphere, in no small part through prevalent dialogue and nuanced descriptions, it is of great importance that the expressiveness of the text is faithfully rendered in translation.

Philip C. Quintrell is a contemporary fiction writer on the rise in his popularity. Therefore, we consider his works to be relevant to the aim of our work. *Once There Were Heroes*, like Quintrell's other works of epic fantasy, possesses many features, emblematic of the genre and is greatly inspired by the classic works of high fantasy. Also, the book is written in a very expressive and descriptive style, making it a particularly relevant piece of material within the scope of the factors listed above.

Many narratologists, such as Bal, Dawson, Mäkelä, and others have already explored various types of narratives, including descriptive. McGuigan, Sell, and others have studied dialogue and the techniques writers employ to enhance it. Lysanets, Oliver, Pavleeva and others have previously explored the key features of the epic fantasy genre. Also, this paper relies greatly on works of Albir, Korunets, Molina and others in the field of translation.

The object of the translation project is the descriptive narrative in the epic fantasy genre.

The subject of the translation project is the expressiveness of communication in the descriptive narrative of *Once There Were Heroes*, the challenges it poses for the translator, and the translation techniques used in rendering it into Ukrainian.

The aim of the research is to investigate the peculiarities of dialogue expressiveness in descriptive narrative and to identify the most effective and appropriate translation techniques for its rendering in Ukrainian.

The objectives of our research are as follows:

to translate the selected text, faithfully rendering its expressiveness;

to analyze the techniques employed by the author to achieve a high level of expressiveness;

to explore the translation of elements, which contribute to the expressiveness of the text;

to justify the translation techniques used to convey the text's expressiveness.

The structure and the body of the research. The paper comprises an introduction, two chapters, the latter being composed of four subchapters, conclusions, references and appendices. The source text contains 40,870 characters; the target text contains 39,716 characters. The total volume of the translation project is 43 pages.

Chapter 1. Translation of the fragment from *Once There Were Heroes* by Philip C. Quaintrell

Source Text

1 MOVING SHADOWS

“You need to push, Ilithranda.” Androma’s words were a firm directive. “Push now.”

Leaning on the end of the bed, Androma could feel the sheets crease as they were clenched within Ilithranda’s knotted fists. She could smell the sweat that lingered on the air, long having overpowered the lavender water prepared days earlier — a calming scent that had achieved little in the end. The Andaren warrior exhaled, letting loose a long moan, replacing all else in Androma’s sensitive ears. The latter was a blessing given the sounds that invaded from beyond the walls.

What madness there was out there. What death.

“Push,” she repeated, her hands moving up the bed and between Ilithranda’s legs.

“I can’t,” the Andaren cried, her arduous labour taking its toll.

Indeed, Androma had recorded three sunrises since Ilithranda’s first contraction. Warrior or not, the Andaren was exhausted.

“You must,” Androma insisted. “The time is now. The babe is ready. You must push.”

“I can’t,” Ilithranda said again, her head falling back onto the mounded pillows. “I’m... I’m too tired.”

Androma cocked her head, though it did nothing to help her see past the ragged strip of cloth that concealed her eyes. “Tired? I’m blind, not deaf. There is yet strength in your voice. Where’s that Vahlken mettle? You were bred to never stop.”

Ilithranda groaned. “We were bred to never stop... killing!” she countered. “This is quite the... opposite.” The next surge was upon her.

The walls shook around them and the timber beams creaked, threatening to lose their place in the ceiling. Somewhere, not too far away, another building was brought down in a shower of stone and rubble. So

Target Text

1 ТЕАТР ТІНЕЙ

— Тобі потрібно натужитися, Ілітранда — Слова Андромі прозвучали, наче наказ. — Зараз.

Спираючись на край ліжка, Андрома відчувала, як простирадла зминалися в кулаках Ілітранди. Відчувала і запах поту в повітрі, що вже давно перебив заспокійливий аромат лавандової води, приготованої кілька днів тому, який зрештою мало чим допоміг. З видихом андарська воїнка випустила довгий стогін, що заглушив усі інші звуки в чутливих вухах Андромі. Останнє було благом, зважаючи на звуки, що доносилися з-за стін.

Яке ж безумство там панувало! Сама смерть.

— Тужся, — повторила вона, піднявши руки з ліжка та поклавши їх між ніг Ілітранди.

— Не можу, — крикнула андарка, її виснаження давалося взнаки.

Андрома відмітила три світанки з моменту перших переймів Ілітранди. Попри воїнську витримку, андарка була виснажена.

— А треба, — наполягла Андрома — Настав час. Дитина вже готова. Тужся.

— Я не можу, — повторила Ілітранда, закинувши голову назад на купу подушок — Я лишень... Надто втомлена.

Андрома нахилила голову, хоч це й не допомогло їй побачити хоч щось крізь шмат тканини, що приховував її очі.

— Втомлена? Я може й сліпа, та не глуха. Чую ще силу в твоєму голосі. Де ж та валкенська витримка? Невпиннісь у вас у крові!

— Невпинно... вбивати, ось що в мене в крові! — простогнала у відповідь Ілітранда. — А це... геть протилежне.

На неї накотила чергова хвиля болю.

Стіни навколо затремтіли, а дерев’яні балки закрипіли так, наче ось-ось впадуть зі стелі. Десь поблизу град каміння та уламків зруйнував іншу будівлю. В той самий час розросталися пожежі,

too were the fires rising, their reaching flames burning anything and everything. Androma could smell them. As always, amidst the chaos of war, there were the constant sounds of ringing steel and pained screams.

It was a battle that would have to wait.

“Push, Ilithranda.” The Andaren’s head rolled forwards, her jaw clenched by the sound being forced between her teeth. It might have been years since she had seen the effect with working eyes, but Androma knew that the Andaren’s silvery skin would be flushing a dull grey under such strain. Digging into reserves not idly found in most, sweat coating every inch of her skin, Ilithranda turned onto all fours, breathing and pushing with the rhythms of her body.

“That’s it,” Androma encouraged. “Feel it. Push.”

Despite Ilithranda’s efforts and the invariable frenzy of violence outside, Androma’s aural abilities still detected the distinct flap of wings that batted the air beyond the roof. There came a squawk too, though it was quickly drowned out by an ear-splitting roar and another set of mighty wings.

“It’s Tovun,” Ilithranda declared, the name forced from her lips.

“Yes,” Androma agreed. “He battles Herragax this day,” she added ominously.

“You know the dragon by sound?” Ilithranda questioned.

“I know all their voices,” Androma admitted, “few though they are.”

“Vander is here,” Ilithranda concluded with dismay.

“Yes,” Androma answered, her tone relaying more than an ounce of derision for Herragax’s Rider.

“Where is Daijen?” Ilithranda asked, her voice laced with concern.

“You ask a blind woman?” Androma quipped.

“He said he would be here,” came the Andaren’s groaning response.

полум’я поглинало все на своєму шляху. Андрома відчувала запах диму. Як завжди, із серця хаосу війни невпинно доносилися болісні крики та дзвін сталі.

Проте, ця битва мала зачекати.

— Тужся, Ілітрандо.

Голова андарки похилилася, щелепа напружилася, а голос виривався крізь міцно стиснуті зуби. Попри те, що Андрома роками не бачила цей процес своїми очима, вона знала, що срібляста шкіра андарки, напевне, набула темно-сірого кольору від такої напруги. Черпаючи сили з запасів, що є в небагатьох, вкрита потом з голови до ніг, Ілітранда стала на всі чотири, дихаючи й тужачись у ритмі власного тіла.

— Саме так, — підбадьорювала Андрома — Тужся.

Попри потуги Ілітранди та шалений розгул насилля зовні, слух Андроми все ж зміг уловити виразні помаху крил, що розсікали повітря десь над дахом. Вловив і скрекіт, невдовсі перебитий оглушливим ревом та наступним ударом могутніх крил.

— Це Товун, — Великими зусиллями промовила Ілітранда.

— Так, — підтвердила Андрома та тривожно додала: — Цього дня він бореться з Герагаксом.

— Ти впізнаєш драконів за звуком? — запитала Ілітранда.

— Я знаю голоси всіх драконів, — зазначила Андрома — хоч їх і небагато.

— Тоді й Вандер тут, — у розпачі домовила Ілітранда.

— Так, — відповіла Андрома, в її тоні не було ані краплі поваги до вершника Герагакса.

— А де Дайджен? — запитала Ілітранда, в її голосі пролунала нотка занепокоєння.

— В сліпої питаєш? — усміхнулася Андрома.

— Він сказав, що буде тут, — простогнала у відповідь андарка.

“Daijen Saeth will be wherever he is needed to be—such is his way.” Androma waved the topic away. “Neither Daijen nor Tovun are of any consequence,” she instructed. “I need you focused...” Her attention snapped away, taken by the sound of the door being slammed open downstairs. “What now?” she growled.

The clamour of armour and imperial boots pounding up the spiral staircase soon followed, bringing out a sigh from Androma. Aware that Ilithranda was on the cusp of giving birth, she slipped off the bottom of the bed. She knew there were five steps between the edge of the bed and the northern wall, where she had left her staff resting against the stone.

Her arm outstretched, fingers flexing for the familiar touch, she found and grasped the staff of maple wood as the door was opened. Multiple boots entered, ruffling the strip of weathered rug that ran out from the threshold.

Four was Androma’s count. But she had been wrong before.

“What in the Black Abyss is going on here?” one of them demanded in his native tongue.

“GET OUT!” Ilithranda roared without even looking at them.

Androma’s Andarneese slipped from her tongue as if it was her first language. “Can I help you, gentlemen?”

By the sound of their scraping helms, the group had turned from the unlikely scene of an Andaren woman giving birth in the middle of a battle to the blind woman pointing her staff in their direction. Androma held it deliberately high, irritatingly so for the Andaren soldier who considered it to be in his face.

“She’s human!” declared one from the back of the group.

“Human?” another questioned incredulously. The first to speak, his voice deeper and richer than the others, uttered, “What in the emperor’s name...”

“Don’t you have a war to be fighting?” Androma interjected, jabbing her staff at the air.

— Дайджен Сет буде там, де він потрібен — така вже в нього вдача — відмахнулась Андрома. — Ні Дайджен, ні Товун наразі не важливі, — диктувала вона далі — Мені потрібно, щоб ти зосередилась... — Аж раптом її відволік гуркіт дверей, що відчинилися вниз. — Ну що тепер? — пробурмотіла вона.

Незабаром на спіральних сходах залунав гуркіт обладунків та імперських чобіт. Андрома здихнула. Розуміючи, що Ілітранда ось-ось народить, вона скочила з краю ліжка. Вона пам’ятала, що між ліжком та північною стіною кімнати, де стояла її палиця, було п’ять сходинок.

Витягнувши руку, шукаючи пальцями щось знайоме на дотик, вона намацала свій посох з кленового дерева, аж тут відчинилися двері. До кімнати забігло кілька пар чобіт, зім’явши смугу старого килиму, що простягалася від порогу.

Андрома налічила чотири пари. Проте слух міг її підвести.

— Що, чорна безодня, тут відбувається? — гаркнув один із них своєю мовою.

— ЙДІТЬ ГЕТЬ! — проревіла Ілітранда, навіть не кинувши в їхній бік погляду.

Андрома заговорила андарською, наче то була її рідна мова:

— Чим можу допомогти, панове?

Зі скрипом шоломів вони перевели погляди від дивного видовища — андарки, що народжувала серед битви, — на сліпу жінку, яка вказувала на них палицею. Андрома навмисно тримала посох високо, тим самим сильно дратуючи солдата, якому здавалося, наче вона тицяє йому в обличчя.

— Вона людина! — прокричав солдат десь з-позаду.

— Людина? — з подивом перепитав інший.

— Що, іменем імператора... — промовив перший з них. Його голос був глибший та насиченіший, ніж в інших.

— Хіба ви не воювати зараз маєте? — перебила Андрома, розмахуючи палицею в повітрі.

The Andaren soldier gripped the flat end of the staff. “Get that out of my face!” he barked, shoving it aside. It gave away his exact position and informed Androma which hand wielded his sword.

The wicked smirk that curled but one of her cheeks would not have been hard to miss for the sighted

That length of maple wood jabbed forwards with enough force to break the soldier’s nose and push him back into the Andaren behind. What followed was a blur, the staff arcing round to slam one in the side of the helm before breaking the knee of another and, finally, being thrust up into the groin of a third. Androma’s next, but considerably more powerful, attack whipped the staff up into the jaw of the third, flipping him up and over until he landed on the back of his neck.

“Androma!” Ilithranda screamed.

The soldier who had received the blow to the helm recovered first and leapt from the floor, barrelling into Androma with a strong arm around her waist. Her response to Ilithranda was taken from her lips, along with the air in her lungs as she greeted the wall with force. Two successive fists rammed into her gut before a swift right hook caught her in the face and dropped her to one knee.

But the soldier wasn’t done with her yet.

As he tried to pull her up for another beating, Androma pushed him back and he dragged the rags over her head in the process. Staggering back with naught but clothing for his efforts, the Andaren looked back at the blind woman, perhaps expecting to see her naked.

He was wrong.

“That armour,” he muttered in his rich baritone, obviously staring at the close-fitted panels of firm but well-worn leather the rags had been concealing. “You’re a...”

“She’s a Dragon Rider!” another exclaimed, though the sound of his voice suggested he had a broken nose.

What a surprise that must have been, to have tackled a blind woman, and of age by her weathered skin, pallor, and cropped greying

— Забери його від мого обличчя! — прогарчав андарець, схопивши посох за плаский кінець та відштовхнувши його убік. Цим самим від видав Андромі, де саме стоїть та в якій руці тримає свого меча.

Зловісна посмішка, що скривила щоку Андромі, не могла лишитися непоміченою зрячими.

Вона вдарила палицею з такою силою, що зламала солдату ніс та штовхнула його на товариша, що стояв позаду. Далі все було наче в тумані: палиця змахнула дугою, влучивши одному солдату в бік шолому, потім зламала коліно іншому та врешті встромилася третьому в пах. Наступний, значно потужніший удар Андромі поцілів тому ж солдату в щелепу, від чого той аж підлетів, перекинувся, та приземлився на потилицю.

— Андромо! — крикнула Ілітранда.

Солдат, який отримав по шолому, прийшов до тями першим — він підскочив з підлоги та кинувся на Андрому, міцно схопивши її навколо талії. Її відповідь Ілітранді обірвав сильний удар об стіну, який вибив подих з її легень. Два удари кулаками один за одним влучили їй в живіт, потім швидкий хук правою поцілів в обличчя, зваливши її на одне коліно.

Проте солдату цього було мало.

Він спробував підняти її, щоб продовжити побої, проте Андромі відштовхнула його від себе. Похитуючись, той зтягнув лахміття їй через голову, та крім тої тканини нічого не виборов. Андарець озирнувся на сліпу жінку, можливо подумавши, що він її оголив.

Та він помилявся.

— Цей обладунок, — пробурчав він своїм глибоким баритонем, витріщившись на тісно зшиті пластини міцної та помітно зношеної шкіри, які були приховані лахміттям — Ти...

— Вона драконяча вершниця! — прокричав інший солдат. Його голос був приглушений через зламаний ніс.

Яким же відкриттям це для них стало. Сліпа та — судячи зі зморшкуватої, блідої шкіри та коротко стриженого сивіючого

hair, only to behold a Dragon Rider. Their nerves were immediately frayed by the reputation that accompanied such a title.

Whether that was the whole truth of the matter or not, Androma used the moment of revelation and thrust a boot out, hammering the soldier holding her ragged tunic in the chest. The broken nose stepped in, for while the broken leg naturally failed to stand, the other was unconscious, if not already dead from a broken neck.

Arms held out and absent her staff, Androma stepped away, giving herself time and space. She heard the sound of a sword being raised and swiftly so by the way it cut through the air. Her left heel knocked against her staff, causing it to move a few inches. She stepped over it and rolled the wood onto her toes before kicking it up into her waiting hands.

Head down and tilted slightly to one side, she listened and waited. To the blind, the world was moving shadows, black on black. It was a life of quietude and chaos entwined, a life that had taken Androma years to master after several lifetimes of enjoying sight.

But mastered it she had.

Weaving left then right, she evaded the two swings that would have taken her head, and deflected a third swing with her right vambrace, the steel glancing off the small blue dragon scales that plated the armour. Having now taken the necessary steps to position not just herself but her opponent too, Androma jabbed the soldier in the throat, her staff robbing him of breath. A quick twist of the maple wood brought the staff up behind the Andaren and launched him through the shutters and window.

The sound of war was exaggerated for a moment, the violence and mayhem spilling into the room. Moving away from the noise, Androma detected movement at the end of the bed. The soldier who had snatched her tunic was rising. Closer to the door, the fool with the broken leg, who had yet to have his say in the fight, was crawling back to the stairs.

волосся, — літня жінка виявилася драконячою вершницею. Репутація, пов'язана з цим титулом, одразу ж похилила їхній дух.

Помилялись вони, чи ні, та Андрома все ж скористалася моментом їхнього подиву та вдарила ногою в груди солдата, який тримав її пошарпану туніку. Чоловік зі зламаним носом втрутився наступним, адже більше було нікому — той, що зі зламаною ногою, вочевидь, не міг стояти, в той час як інший їхній побратим лежав чи то втративши свідомість, чи то вже мертвий, через зламану шию

Випроставши беззброєні руки, Андрома відступила назад, намагаючись в такий спосіб виграти собі час та простір. Вона почула замах мечем — швидкий, з огляду на те, як він розсік повітря. Лівою п'ятою вона врізалась у посох, від чого той відкотився на кілька сантиметрів. Вона наступила за нього й перекотила на носок, після чого підкинула собі в руки.

Опустивши та трохи схиливши голову набік, вона чекала та прислуховувалась. Для сліпих світ був театром тіней. Чорних тіней на чорному тлі. Життя було поєднанням спокою та хаосу. На опанування цього театру після декількох життів споглядання світу очима їй знадобився не один рік.

Та все ж їй це вдалося.

Маневруючи ліворуч, потім праворуч вона ухилилась від двох атак, що відняли б їй голову, та відбила третій удар своїм правим наручем — сталеве лезо відскочило від синіх драконячих лусок, якими був оздоблений її обладунок. Нарешті, правильно розташувавши не лише себе, а й свого супротивника, Андрома вдарила воїна в горло, вибивши з нього дихання. Швидким обертотом вона завела посох за спину андарцю та виштовхнула його з вікна.

Звуки битви на мить посилюлися, насильство й хаос заповнювали кімнату. Посунувшись подалі від шуму, Андрома почула рух біля краю ліжка: той солдат, що зірвав з неї туніку, здіймався на ноги, а ближче до дверей, дурень зі зламаною ногою, який досі навіть не прийняв участі у бійці, відповзав у бік сходів.

“Androma,” Ilithranda moaned again, pulling at her attention.

On his feet, the soldier dropped the tunic and drew a dagger from his belt, the steel ringing short and sharp as it tasted the air. He spat on the floor. “Now you die, witch,” he promised.

Equally short and sharp was the breath that escaped Androma’s nose as she resigned herself to the final obstacle. He jabbed first, coming for her face, before rounding back to slice her neck. She felt the sting of it and knew it wasn’t a mortal blow. Rather than dwell on the near-miss, she brought her staff into the melee, forcing the soldier to rely on his footwork to stay in the fight. He took three strikes to the chest and one to the top of his arm, all of which were armoured and saved him from broken bones.

“Maybe you’re not a Dragon Rider after all!” the Andaren sneered. He countered with a backhand that bloodied Androma’s lip, before the edge of his dagger carved across her ribs, staggering her.

Androma didn’t need eyes to know the Andaren was smiling. She cared little for his revels, or his words for that matter. Her hand moved over her compact armour and found the damage her foe had wrought. Her fingers traced the torn leather and felt the hard scales that formed the hidden underlayer of her armour.

Scales. His scales.

Don’t think about him, she commanded of herself

Though he didn’t know it, the soldier was coming at her now with a dulled blade. He might yet have wielded it to victory, but victory was not his to claim that day, nor any that might follow.

Androma lashed out and stunned him with a single blow to his jaw. Before he knew what was happening, she was repositioning not only herself but the staff until she was behind him and the maple wood rested in front of his neck. Then she twisted.

— Андромо, — знову застогнала Ілітранда, щоб пригорнути її увагу до себе.

Підвівшись з підлоги, солдат відкинув туніку та дістав з-за свого поясу кинджал: з різким та коротким дзвоном сталь розсікла повітря. Він плюнув на підлогу та проголосив:

— Зараз ти помреш, відьмо.

Таким же різким та коротким був і подих, що вирвався з носа Андромі, коли вона приготувалася подолати останню перешкоду. Спершу супротивник здійснив випад їй в обличчя, а потім обертом перенаправив удар, порізавши їй шию. Відчувши біль, вона зрозуміла, що ураження не смертельне. Незважаючи на подряпину, вона задіяла посох, змусивши солдата попрацювати ногами. Він отримав три удари в груди та ще один по передпліччю. Від усіх чотирьох його захистили обладунки, які врятували його кістки.

— То може, все-таки, ніяка ти не вершниця! — глумливо кинув андарець. Ударом руки він розбив Андромі губу, після чого вдарив кинджалом по ребрах, чим збив її з рівноваги.

Андромі не потрібні були очі, аби зрозуміти, що він посміхається. Проте їй було байдуже до його радощів та вигуків. Провівши долонею по своїй компактній броні, вона намацала нанесені ворогом ушкодження. Вона провела пальцями по розірваній шкірі та відчула жорсткі луски — прихований шар її захисту.

Луски. Його луски.

«Не думай про нього» — наказала вона собі.

Солдат на неї кинувся, не знаючи, що його лезо стерте. Можливо в нього й був шанс вибороти перемогу навіть тупим кинджалом, проте вона йому все ж не судилася. Ані сьогодні, ані у майбутньому.

Андромо раптово оглушила його влучним ударом в щелепу. Перш ніж вояка второпав, що відбувається, вона була вже в русі, а з нею і палиця. І ось вона позаду нього, а кленовий посох — притиснутий до його шиї. Лишилося лише прокрутити його.

The body dropped, leaving Androma with the sound of her own blood pumping like thunder in her ears. Chest heaving, she could but listen to the world as it came back to her. The soldier with the broken knee was gone. The remaining two didn't move. Battle raged as it had for days and quickly returned to no more than a background noise.

It was then that she heard it. The cry of a baby. At last, on the sparrow day, in the year 3117 of the sixth epoch, and in the middle of a fierce invasion, a baby of two worlds had been born.

“Ilithranda?” she breathed.

“Come,” the Vahlken replied, her words slurring. “Feel him.”

Androma could hear her smile. “Him?”

Using her staff, she found the edge of the bed and worked her way around to the head. She sat beside Ilithranda and let the Andaren guide her hands to the child. He was draped in the blanket previously laid out and already rooting for his mother's breast.

“This is... Joran.” Though she said his name with pride, Ilithranda's voice was growing distant.

“A good name,” Androma replied, though her concern was growing. Ilithranda's exhaustion was considerable, her three days of labour having taken its toll. Voicing such concern to her—or any Vahlken—would only fall on deaf ears. Instead, she explored Joran's hands, counting ten digits in total, before running her fingers up his arm and neck until she could stroke his head.

“He has a lot of hair for a babe,” she remarked, a rare smile of genuine warmth on her face.

“It's white,” Ilithranda informed her softly.

Androma nodded along. “And his skin?”

“He has... the pink of man,” the Vahlken replied. “The skin of his father,” she added quietly.

Тіло впало на підлогу, лишивши Андрому наодинці зі стукотом власного серця, що наче грім віддавало у вухах. Тяжко дихаючи, вона чула, як світ знову заговорив до неї. Солдат із перебитим коліном зник, решта лежали нерухомо. Гул битви, яка вирувала от уже кілька днів поспіль, знову відступив на задній план.

Саме тоді вона і почула плач немовляти. Нарешті, горобиноного дня 3117 року шостої епохи, посеред запеклого бою, народилося дитя двох світів.

— Літрандо? — видихнула вона.

— Підійди, — нерозбірливо відповіла валкенка — і доторкнися до нього.

— Нього? — Андрому почула, як та посміхається.

Палицею вона намацала край ліжка та підійшла до іншого кінця. Підсівши до Літранди та дозволила андарці підвести свої руки до немовляти. Він був закутаний у ковдру, розстелену раніше, та вже шукав груди своєї матері.

— Це... Джоран.

Попри те, що вона вимовила його ім'я з гордістю, голос її ставав дедалі віддаленішим.

— Гарне ім'я, — відповіла Андрому, проте її тривога зростала. Літранда була виснажена, три дні потуг лишили на ній слід. Та ділитись тривогами з нею, або з будь-яким іншим валкеном, марно, адже такі слова пролетять повз вуха. Натомість, вона обстежувала руки Джорана. Налічивши десять пальців, вона провела долонею вгору по його руці, потім по шиї, аж доки не змогла погладити по голівці.

— Як на немовля, в нього багато волосся, — зауважила вона з нехарактерно щирою, теплою посмішкою на обличчі.

— Воно біле, — лагідно промовила їй Літранда.

Андрому кивнула.

— А шкіра?

— Вона... рожева, як у людини, — відповіла валкенка, а потім тихо додала: — Як в його батька.

Androma lowered her hand and traced the edges of the boy's left ear. It was pointed, shaped like his mother's. "And his eyes?" she enquired.

"He has mine," Ilithranda uttered.

"Violet then," Androma said, recalling the warrior's face from distant memory.

"He's... beautiful," the new mother observed.

"He's complicated," Androma opined.

"He's... minutes old, Androma." Despite the obvious fatigue that was upon her, Ilithranda managed to insert an edge of defensive venom into her tone.

"I had only hoped he would adopt one side or the other. At least then we would know where to hide him, where he would be safe. As he is, he will be hunted in both realms."

"No one," Ilithranda stated with as much verve as she could muster in her deteriorating condition, "is touching... my son!"

It was hard to make that emotional connection without her eyes to find Ilithranda's, as she had once done as no more than a reflex. Instead, she searched for the Andaren's hand and squeezed it, her features softening for the moment.

"That too," Androma whispered, "is my vow." She felt Ilithranda squeeze her hand in return. "Now," she began, her mind returning to more immediate tasks, "has the sack come with the babe?" Her hands were already searching for the baby's cord.

"Yes," Ilithranda uttered.

"Very good," Androma said, impressed with the speed and efficiency of Vahlken anatomy.

"You're sure... you know what you're... doing?"

"Quite sure," Androma answered confidently, even if that wasn't entirely the case. "As a child, I witnessed my mother assist in bringing dozens of children into the world."

"How long ago... was that?"

Андрома опустила руку, обвівши вуха хлопчика по контуру — гострі, як у матері.

— А які в нього очі? — поцікавилась вона.

— Мої, — промовила Ілітранда.

— Значить, фіолетові, — сказала Андрома, намагаючись знайти обличчя воїтельки серед давніх спогадів.

— Він... прекрасний, — правила далі новоспечена мати.

— Він проблемний, — зауважила Андрома.

— Йому лише... кілька хвилин, Андрома. — попри очевидну втому, Ілітранда спромоглася додати нотку їдкої агресії до свого голосу.

— Я лише сподівалась, що він належатиме одній чи іншій стороні. Тоді ми хоча би знали, де його переховувати, де він був би у безпеці. А так за ним полюватимуть в обох королівствах.

— Ніхто, — заявила Ілітранда з усією рішучістю, що могла в собі знайти за свого тяжкого стану — не нашкодить... моему синові!

Андромі важко було передати емоції, не дивлячись Ілітранді в очі, як вона колись це робила підсвідомо. Натомість, вона знайшла її руку та міцно стиснула. Вираз її обличчя на мить пом'якшав.

— Це також, — прошепотіла Андрома — і моя присяга.

Вона відчула, як Ілітранда стиснула її долоню у відповідь.

— А тепер скажи, — продовжила вона, розум її повертався до більш термінових проблем — чи вийшов міхур разом з немовлям?

Руками вона вже шукала пуповину на ліжку.

— Так, — вимовила Ілітранда.

— Чудово, — сказала Андрома, вражена швидкістю та ефективністю валкенської анатомії.

— А ти... точно знаєш... що робиш?

— Цілком, — Андрома відповіла впевнено, хоч і не зовсім правдиво.

— В дитинстві я бачила, як мати допомагала привести у цей світ безліч дітей.

— І як давно... це було?

Androma licked her lips. “Some years, I suppose,” she said offhandedly, aware that it was closer to six centuries now.

After tying the cord close to Joran, with a length of string, she sliced through it and separated him from the sack. She would have left them attached for much longer, but Harendun was not a city in which they could afford to linger.

“Androma,” Ilithranda murmured, her voice distant despite their close proximity. “I...”

A terrible sinking feeling took hold of Androma. With one hand she investigated the sheets between Ilithranda’s legs. Blood. Far too much blood. It was a great volume, the likes of which no human or Andaren could survive without. She couldn’t say why—an instinctual memory perhaps— but she began to rub Ilithranda’s stomach in the hope of staunching it.

“It’s alright,” she lied, her words slipping back into man’s tongue. “Everything’s going to be alright.”

There came no response from Ilithranda.

Then the baby began to cry.

Androma stopped rubbing and moved further up the bed. “Ilithranda?” Still nothing. “Ilithranda?” She found Joran, loosely held in his mother’s slack grip, and took him in her own. “There, there,” she cooed, her tone betraying a lack of knowledge where mothering was concerned.

“Ilithranda?” she tried again, this time reaching out to find her face. Like all of her pale race, her features were sharp and beautiful. She had no response to Androma’s probing fingers.

While it wasn’t common knowledge to most of the realm, Androma’s highly-regarded training included much about the body. She pressed two fingers against the Vahlken’s throat and waited for the feel of

Андрома облизала губи.

— Мабуть, кілька років пройшло з тих пір, — відмахнулась вона, усвідомлюючи, що було це, либонь, близько шести століть тому.

Перев’язавши пуповину ближче до Джорана, вона відрізала її, відділивши дитину від міхура. Вона б лишила їх з’єднаними довше, але Гарендун був не з числа міст, в яких їм можна було затримуватись.

— Андрома, — прошепотіла Ілітранда. Її голос здався далеким, хоч і була вона зовсім близько. — Я...

Андромі став ком у горлі. Однією рукою вона перевірила простирадла між ніг Ілітранди. Кров. Забагато крові. Стільки, що жодній людині чи андарцю без неї не вижити. Не розуміючи навіть чому — можливо, з волі інстинкту — вона почала терти живіт Ілітранди, сподіваючись зупинити кров.

— З тобою все добре, — збрехала вона, її слова знов перейшли на людську мову — і буде добре.

Ілітранда не відповіла.

Тоді заплакала дитина.

Андрома припинила терти та посунулася ближче до узголів’я. — Ілітрандо? — Досі нічого. — Ілітрандо?

Вона намацала Джорана у млявих руках матері та поклала його до своїх.

— Ось так, тихіше, — примовляла вона, але тон її голосу видавав недосвідченість в материнстві.

— Ілітрандо? — спробувала вона знову, цього разу простягнувши руку в спробі знайти її обличчя. Як і у всіх представників блідої раси, риси її обличчя були чітко виражені — вона була вродлива. Але не реагувала на дотик Андроминих пальців.

Поважна підготовка Андромі, між іншим, стосувалася анатомії, хоч для більшості королівства це було невідомо. Вона притиснула два пальці до горла валкенки та чекала на пульс — явну ознаку того, що серце її досі качає кров по тілу.

a pulse, a telltale sign that her heart was still pumping blood around her body.

She felt nothing.

Androma's shoulders sagged as a quick and sudden depression took hold of her. She cradled Joran all the more. He had only been in the world mere minutes and already he had beheld so much death. And what a loss it was for the world, that it should know another day without the light of Ilithranda in it. Of course, there was no greater tragedy than Joran growing up in a world without his mother to guide him. And what a guide she would have been.

Joran cried again, cutting through her mounting grief. There would be time to mourn her, time to cry until there were no more tears to be had. But, right now, there was only one thing on Androma's ever pragmatic mind.

Milk.

2 THE STRINGS OF FATE

80 Years Ago...

Harendun burned, as it had so many times before over the last two hundred years. At least half of it did. The flaming ruins belonged to Erador now, taken with steel and blood. From the rooftop gardens of the ancient Rune Tower, the icy blue eyes of Daijen Saeth spied their ships through the smoke, brought to Andara's shores on red sails.

Though the ruination of Harendun hazed the afternoon sky, the Andaren warrior could still see the exchanging fireballs and lancing ballista bolts that streaked through the blue. Each brought destruction down upon the city or sank an Eradoran warship, sending its soldiers to the depths.

So much death.

From such a lofty vantage, he couldn't hear the fighting taking place in the streets or the screams of the dying. Steel would be clashing and blood would be spilling onto the stone but, as always, Daijen was only to observe the battlefield, never to enter it.

Але нічого не відчула.

Плечі Андромі опустилися — її рапово охопила скорбота. Вона все міцніше притуляла Джорана до себе. Лише кілька хвилин він пробув у цьому світі та вже побачив стільки смертей. І яка ж це втрата для всього світу — на нього чекав день без світла Ілітранди. Звісно, не може бути більшого горя, ніж дитинство, яке Джоран проживе без настанов своєї матері. А якою наставницею вона могла би бути!

Джоран заплакав знову, розігнавши її глибоку скорботу. Ще настане час її оплакувати, час ридати, доки не переведуться сльози. А просто зараз, вічно-прагматичний розум Андромі думав лише про одне:

Молоко.

2 СТРУНИ ДОЛІ

80 років тому...

Вже не вперше за останні два століття Гарендун палав. Принаймні половина міста. Тепер ці спопелілі руїни — завойовані сталлю і кров'ю — належали ерадорцям. З садів на верхівці стародавньої Рунічної вежі крижано-блакитні очі Дайджена Сета виглядали крізь дим їхні кораблі, принесені до Андари червоними вітрилами.

Попри те, що нищення Гарендуна затьмарило небо, андарський воїн досі бачив, як кулі вогню та стріли баліст прорізали небесну блакить. Кожен постріл ще сильніше руйнував місто або топив ерадорське судно, відправляючи його екіпаж на глибину.

Стільки смертей.

З такої висоти він не чув ані боїв, що точилися на вулицях, ані криків загиблих. Сталь билася об сталь, та кров лилася на каміння. Проте Дайджен, як зазвичай, лише спостерігав за полем бою та ніколи не втручався.

A skirmish broke out on one of the connecting bridges below, redirecting the Andaren's attention. Two of his kin had burst through the door before the pursuing humans followed in their wake. The two warriors were forced to turn and fight, and fight well they did. In less than a minute, they succeeded in throwing four humans over the rail as they cut their way through the group of seven.

Exhausted, the two Andarens clasped forearms in celebration of their victory. Daijen couldn't imagine what that felt like, to have fought such odds and survived by skill and grit alone. He considered his armour, its shade of bronze undisturbed by combat or blood. Even his dark cloak remained pristine save for the dirt that collected about the hem.

His sword was more decoration than weapon.

The same could also be said of Ondris, beside him. Both had been assigned their duty years earlier, to guard the messengers sent forth from The Saible in The Gap. While some had argued that Ondris had landed such a risk-free position on account of his father—who served those on the emperor's war council—most had determined that Daijen simply wasn't fit to fight the human horde. Those same people had also informed him as much on numerous occasions.

Daijen didn't know what to believe, but watching the two warriors below succumb to the works of a catapult, their bridge obliterated in an explosion of fire and debris, he was thankful for his position all the same.

"They're gaining ground," Ondris observed, a hint of fear in his voice.

Daijen disagreed but he didn't say as much. Ondris's house was of higher standing, a fact that formed the foundation of his personality and, ultimately, made him something of a prig. Rather than give his opposing opinion, and suffer Ondris's biting retort, Daijen continued to watch from the edge of the gardens, where the defenders below pushed the enemy back, street by street. Still, it only took one barricade to fail and the human invaders would find their way to The Rune Tower.

Унизу, на одному зі сполучних мостів, спалахнула бійка, що привернула увагу андарця. Двоє його співвітчизників увірвалися крізь двері, а за ними — їхні переслідувачі. Двом бійцям довелося зупинитися та захищатися, а захищатися вони вміли. Менш ніж за хвилину, прорубаючи собі шлях крізь сімох супротивників, вони зіштовхнули з мосту чотирьох.

Виснажені, вони потиснули руки, святкуючи свою перемогу. Дайджен і уявити не міг, як можна битися у таких нерівних умовах, та вижити завдяки лише власним здібностям та витримці. Він оглянув свій бронзовий обладунок — на ньому не було жодного сліду бою чи крові. Навіть його темний плащ лишався здебільшого недоторканим, за винятком бруду, що зібрався на подолі.

Меч був для нього скоріше прикрасою, ніж зброєю.

Те саме стосувалося й Ондріса, що стояв поруч. Обом доручили охороняти посланців із Сайбла-в-Ущелині кілька років тому. Деякі вважали, що Ондріс опинився на такій неризиковій посаді завдяки батьку, який служив у військовій раді імператора. Більшість також вважала, що Дайджена просто визнали негідним чинити опір людській орді. Ця ж більшість ніколи не пропускала можливості йому про це нагадати.

Дайджен не знав, кому вірити. Та побачивши, як два воїна знизу загинули під ударом катапульти, що лишив від мосту лише палаючі уламки, він все-таки був вдячний за своє положення. — Вони просуваються, — зауважив Ондріс з ноткою страху.

Дайджену так не здавалося, але сперечатися він не став. Дім Ондріса належав до вищого стану — це стало фундаментом його характеру, та через це, врешті, він мав дещо зарозумілу вдачу. Замість того, щоб висловити свою думку про протилежне та зазнати уїдливої відповіді Ондріса, Дайджен натомість далі спостерігав з краю садів, як внизу захисники витісняли ворога з однієї вулиці за іншою. І все-таки між Рунічною вежею та людськими нападниками лишилась лише одна барикада.

Daijen turned to the bushes that marked the corner of the garden path. There, he saw Ailen Torth, the messenger they had set out from The Saible with. He was vomiting. A lithe creature of no more than thirty years, this was not only Ailen's first time delivering the war council's word but also his first time east of The Gap.

"Sir," Daijen began, intending to usher the messenger along.

Ailen shot up a finger to silence him, as he would have to the servants of his house, superior even to Ondris's. He retched one more time before straightening up and smoothing his robes down. He glanced at the two guards, suspiciously so, and cleared his throat.

"All those blasted steps," he complained, as if it hadn't been the sight of the red sails that had upset his nerves.

"We're running out of time, Sir," Ondris reported, his open stance leading the messenger to the vista of ruin.

Ailen Torth raised a hand to stop him from saying another word, a lump forming in his throat. He couldn't even bring himself to look beyond the balcony.

"Announce me," he instructed sharply, gesturing to the double doors on the other side of the gardens.

Abandoning the cityscape, Daijen led the way at a quick pace, his obsidian cloak moving lightly in the air. They were met by two more guards in identical armour, one of whom opened the doors for them. Daijen opened his mouth, prepared to voice his superior's name and title, but chaos reigned therein.

He didn't know where to look or whom to address. Soldiers were storming about the chamber as they coordinated their counterattack. Missives were scribed, bound, and put into the hands of numerous runners. Castellans and imperators pored over the large map that blanketed the central table, which was overlaid with smaller, more detailed maps of the streets and alleyways. At the head of the table stood a paragon, his white mane bound into a tight braid that fell over his cuirass. He was the quietest of them all, a man of ancient focus befitting his station.

Дайджен глянув у бік рогу садової тропи. Там був Айлен Торт — стрункий чоловік віком менше тридцяти та посланець, з яким вони покинули Сайбл. Його знудило в кущі. То було не лише перше послання військової ради, яке Айлен доставляв у своєму житті, а ще й перша його подорож на схід від Ущелини.

— Пане, — промовив Дайджен, з наміром провести посланця далі.

Айлен підняв палець угору, аби той замовчав, як він робив це зі слугами свого дому, який за ієрархією був навіть вищим за дім Ондріса. Його знову знудило, потім він випростався та поправив своє вбрання. Він підозріло зиркнув на двох охоронців і прокашлявся.

— Так багато клятих сходів, — поскаржився він так, наче це не вигляд червоних вітрил так вдарив по його нервах.

— Наш час спливає, пане, — доклав Ондріс, відкривши посланцю своєю позою вид на руїни міста.

Айлен Торт підняв руку, аби той не сказав більше ані слова. В горлі в нього утворився клубок, та він не міг змусити себе навіть глянути за межі балкона.

— Повідомте про мій прихід, — раптом наказав він, вказуючи на подвійні двері на іншому кінці садів.

Лишивши міські пейзажі позаду, Дайджен швидко крокував уперед, а його чорний плащ легко майорів проти вітру. Їх зустріли ще два охоронці в однаковому вбранні, та один із них відчинив двері. Дайджен відкрив рота, приготувавшись оголосити ім'я та титул свого господаря, та його перебив хаос, що панував усередині.

Він не розумів, ані куди дивитись, ані до кого звернутись. Солдати метушилися в залі, готуючись до контратаки. Листи писали, переплітали та вручали численним гінцям. Коменданти та полководці схилилися над великою мапою, розростертою на центральному столі. Поверх неї були розкладені менші, детальніші мапи вулиць та провулків. На чолі стояв взірець. Його біле волосся, заплетене в тугу косу, спадало на його кірасу. Він був наймовчазнішим з усіх присутніх — чоловік стародавньої зосередженості, яка відповідала його посаді.

A glancing elbow from Ondris reminded Daijen of his duty.

“Council...” Daijen cleared his throat and tried again. “Council Messenger, Ailen, of House Torth, with word from The Saible!” he declared.

The buzz faded to utter silence and all eyes fell on Daijen Saeth. Since the ground didn’t swallow him whole as he would have liked, the young Andaren moved aside so his superior might be seen.

“Paragon Sorn,” the messenger began, overcoming his recent fear to enunciate clearly. “I have come with—”

“Words aren’t going to save this city,” Sorn interjected with his barking voice, “be they from The Saible or the emperor himself. So unless you’ve come with ten thousand soldiers at your back, you can stand over there and keep quiet.”

As quickly as it had faded, the chamber’s busy activities resumed as if it had suffered no interruption at all. Runners pushed their way past Ailen, no mind given to the fact that he hailed from one of the highest houses in all of Andara.

Ailen himself was left with naught but a lump in his throat, his ivory skin somewhat flushed to blue. As commanded, however, he slowly slunk away and stood by the north wall, as if he were no more than a part of the furniture. Embarrassed as he was, the highborn spared Daijen and Ondris a scolding look that brought them to his side.

The hubbub experienced another pause, if briefly, when a tremor ran through the tower. Dust rained down from the vaulted ceiling and decanters were toppled, spilling water across the floor. Daijen maintained his stoical facade to hide the concern growing in his bones. He had been close to the battlefield before, but never had he been ordered to stand around and wait to die. And what would he be dying for? Failing to deliver a message from the war council, and that a message he hadn’t even been trusted with. Worse still, he would die because the war simply demanded

Легким поштовхом ліктя Ондріс нагадав Дайджену про його обов’язок.

— Посланець... — Дайджен прочистив горло та спробував знову:

— Посланець ради, Айлен з дому Торт, зі звісткою від Сайбла! — проголосив він.

Гул стих і всі очі увіп’ялися у Дайджена Сета. Молодий андарець не провалився крізь землю, як би йому цього не хотілося, тож натомість довелося посунутись, щоб його господаря могли побачити усі присутні.

— Взірцю Сорн, — почав промову посланець, пересилюючи свій страх, намагаючись мовити якнайчіткіше — Я прибув до Вас зі...

— Жодні слова це місто не врятують, — перебив Сорн своїм грубим голосом, — будь вони хоч від Сайбла, хоч від самого імператора. Тож якщо за тобою не прийшли ще десять тисяч солдатів, можеш стати ось там і замовкнути.

Раптом метушня знову запанувала в залі, наче нічого й не трапилося. Посланці проштовхнулися просто повз Айлена, байдужі до його походження з одного з найавторитетніших родів в усій Андарі.

Сам Айлен наче проковтнув язика, а його бліда шкіра набула якогось синього відтінку. Проте, як було наказано, він повільно перейшов до північного краю кімнати, де став, підпираючи стіну, наче якась шафа. Попри свою розгубленість, вельможа все ж кинув на Дайджена та Ондріса докірливий погляд, спонукнувши стати біля себе.

Галас знов затих, хоч і ненадовго, коли раптом здригнулася вежа. Зі склепінчастої стелі осипався пил, а карафки перекинулися, розливши воду по підлозі. Дайджен підтримував свою стоїчну облуду попри зростаюче почуття неспокою. Раніше він вже бував близько до бою, та йому ще ніколи не наказували просто стояти та чекати смерті. Та й за що він тут помирає? За нездатність донести повідомлення від ради, яке йому навіть в руки не довірили? Більше того, він помирає просто тому, що того вимагає війна. Було би, звісно, трохи легше,

it. It might help, of course, if he knew exactly why they were at war, for the reasons he had been given made little sense to him. Not that they needed to when a foreign people were literally bombarding the shore.

“Paragon.”

The voice that had bitten off the title belonged to a woman on the far side of the table. She appeared to be one of a group, though the other two remained immobile, slightly back from the central table, where she pressed her hands onto the edges of the map. Her white hair flowed over marred pauldrons, framing her angular face and sharp lips. It might have been brief, but her violet eyes met Daijen’s across the table before shifting to Paragon Sorn.

Fierce was the word that came to Daijen’s mind, be it the look in those violet eyes or in the clipped way she addressed the highest ranking Andaren in all of Harendun.

“Give me the men and I’ll drive through to the Sea Gate,” she claimed. “From there we can—”

“All die,” Sorn cut in. “We’re pushing them back, but the latest report has the southern square compromised. The defences there have fallen through. You would be set upon from both sides as well as by those you aim to push back to the beach.”

“It can be done,” the fierce Andaren protested, her tone absent any respect.

“Perhaps, but not by you,” the Paragon stated firmly. “Word has already been sent. Ka’vairn is expecting three of you and three of you I intend to deliver.” Sorn turned immediately to the soldier on his right. “Why isn’t their escort ready?” he demanded.

“We’re here, Paragon!” the female Andaren pointed out. “Use us now! Let us fight!”

“You have fought!” Sorn retorted, his patience run dry. “And bravely so,” he added, his voice shaking. “Why else would I have picked you three of all the thousands? Look out there!” he snapped, one hand thrown out to the gaping window. “Do you see any Aegre in the sky? We need Vahlken,” he intoned. “So no, you cannot fight, Ilithranda. You must

якби він хоча би знав, через що взагалі розпочалася ця війна, адже оголешені йому причини не мали жодного сенсу. Хоча, не так це було і важливо, коли чужоземці просто обстрілювали їхнє узбережжя.

— Взірцю.

Різкий голос належав жінці, що стояла поруч із дальнім кінцем столу. Вона, начебто, була членом якоїсь групи, хоча інші двоє нерухомо стояли трохи далі від центру зали, в той час як вона притискала руками краї мапи до столу. Її біле волосся спадало на зношені наплічники, обрамляючи кутасте обличчя та гострі губи. Її фіолетові очі ненадовго зустріли погляд Дайджена через стіл, перш ніж перейти до взірця Сорна.

«Грізна» — ось яке слово спало Дайджену на думку, чи то через її пронизливі фіолетові очі, чи то через зневагу, з якою вона покликала найголовнішого андарця в усьому Гарендуні.

— Дайте мені людей, і я прорвуся до Морських воріт, — заявила вона, — а там ми зможемо...

— Разом померти, — перебив її Сорн — Ми відтісняємо їх, але згідно з останнім рапортом південну площу втрачено, а оборонні позиції прорвано. На вас накинуться з обох боків, і це ще не враховуючи тих, кого ви збираєтеся відкинути назад на пляж.

— Ця ціль досяжна, — заперечила сувора андарка без жодного відтінку поваги в голосі.

— Можливо, але не вашими силами, — ствердив взірець. — Наказ вже віддано, у Ка’ваїрні чекають на вас трьох, і я маю намір втрьох вас туди й відправити. — Сорн одразу ж повернувся до солдата праворуч. — Чому їхній супровід ще досі не готовий?

— Але ж зараз ми тут, взірцю! — зазначила андарка — Скористайтеся нашою силою! Дозвольте нам битися!

— Ви вже билися! — відрізав Сорн, утративши терпіння. — І бились хоробро, — додав він тремтливим голосом. — Інакше чого б це я обрав саме вас трьох із тисяч бійців? Подивіться! — він grimнув, вказавши рукою у бік відкритого вікна. — Бачите хоча б одного егра в небі? Нам потрібні валкени, — наголосив він. — Тому тобі не

survive today and survive the trials and fight another day. Trust me, the war will still be here when you claim your slaiken blade.”

Daijen looked upon Ilithranda and her two companions with new eyes. He had never seen a Vahlken in person or even those chosen to take the trials, as these three had. So few were considered worthy to be handpicked from the battlefield, for it was said that only the bravest and most skilled could withstand the trials of Ka’vairn. Daijen gazed at them as a child might, they who would one day soar through the clouds like gods.

Put in her place, the one called Ilithranda could do naught but step back from the table and join her comrades in their small line. Her sullen features were soon concealed when her place at the table was taken by one of the prime chiefs.

Several minutes went by, precious minutes in which the Eradorans searched for a way past the defences. Distant impacts sent new tremors up The Rune Tower, but it was clear their accuracy was improving.

Inevitably, Daijen’s fears became manifest.

The first missile struck the tower at its foundations, knocking most from their feet, but the second was hurled slightly higher. Without warning, the wall behind Ilithranda exploded into the room. The sound alone blasted the occupants with an ear-piercing shockwave, though it wasn’t nearly as devastating as the flaming missile itself.

The great stone and a wave of debris rammed through everything, taking no prisoners as it demolished the table, flattening commanders and soldiers alike, before continuing through the opposite wall.

The ramifications were so much worse than two holes in the tower and a dozen dead, for the arched roof was immediately compromised. Two thick beams, damaged by flying debris, lost their place and fell into the chamber, killing more of their elite planners. Adding to the turmoil, the

можно битися, Ілітрандо. Ти повинна пережити цей день та випробування, що чекають попереду, щоб продовжити боротьбу. Повір, війна ще триватиме, коли ти отримаєш свій слайкенський меч.

Дайджен подивився на Ілітранду та її двох супутників по-новому. Ще ніколи в житті він не бачив наживо ані валкенів, ані хоча б когось обраного для їхніх випробувань, як ці троє. Дуже небагатьох вважали гідними того, щоб їх особисто відібрали з поля бою, адже тільки найхоробріші та найвправніші здатні витримати випробування Ка’ваїрна. Дайджен дивився на них з дитячим захватом, адже одного дня вони піднімуться понад хмари, наче боги.

Та, яку звали Ілітранда, більше не могла вдіяти нічого, окрім як відійти від столу та встати біля побратимів у невелику шеренгу. Її похмуре обличчя невдовзі сховалося за одним зі старшин, що зайняв її місце за столом.

Прошло кілька хвилин — дорогоцінних хвилин, протягом яких ерадорці шукали спосіб здолати оборону. Раз-по-раз вежа тремтіла від далеких ударів, і було зрозуміло, що вони стають все влучнішими.

І ось страхи Дайджена втілилися в життя.

Перший снаряд поцілів у фундамент вежі, збивши більшість присутніх з ніг. Другий полетів трохи вище — без жодного попередження, стіна позаду Ілітранди вибухнула та уламками розлетілася по кімнаті. Навіть сам звук вразив присутніх ударною хвилею, хоч вона й була зовсім не такою руйнівною, як сам палаючий снаряд.

Величезний камінь разом з градом уламків протаранив залу наскрізь, не пощадивши нікого. Він розтросив стіл, зрівнявши з землею і рядових, і командирів, після чого вилетів крізь протилежну стіну.

Проте наслідки були значно страшнішими за дві пробиті стіни та з десяток убитих, адже склепінчасту стелю було пошкоджено. Дві товсті балки, перебиті уламками, розчавили ще кількох

flames from the missile had reached out and spread patches of fire across the room, masking the air with smoke.

Over the sounds of pained calls for help, Daijen heard the roof creaking and wood splintering. It was coming down and fast.

“We need to get out of here!” he yelled, picking himself up and turning to Ondris.

Ondris wasn't there. Nor was Ailen Torth.

Where they had been standing was now a jagged hole through which the afternoon sun poured in, unaware that it was shining down on such a dark day. Daijen peered out of the hole and discovered no more than a handful of ruined buildings and marred rooftops. He swallowed the sharp cut of revelation he felt, his instinct to survive pushing him past the shock of it all.

Turning back to the chamber, the paragon was being dragged towards the double doors by a pair of commanders. They made it no further than the end of the table before another beam snapped and swung down on one side. The common soldier to Sorn's left was killed instantly, his skull hammered by the unrelenting wood. The jolt of it knocked the other soldier aside and the paragon fell face down.

While Daijen's instincts told him to flee the tower at once, his duty to protect spoke the loudest, urging him to the paragon's side. A slave to the tenets drilled into him, the young Andaren began dragging him by the wrists.

The double doors were already open, the exterior guards having entered after the attack. Daijen felt the sun on his pale skin as he heaved his superior to safety, if there was such a place in Harendun. A short sharp scream turned Daijen back to the smoking chamber. He hadn't seen her cry out, but he knew it had been Ilithranda.

Again, his survival instincts reminded him that he had escaped the Black Abyss, so why put that in jeopardy?

високопоставлених планувальників. Далі було гірше: полум'я від снаряду розповзалося залогою, наповнюючи повітря димом.

Крізь крики по допомогу Дайджен почув, як скрипить та тріскається дерев'яна стеля — вона ось-ось мала обвалитися. — Треба тікати звідси! — прокричав він, піднімаючись, та повернувся до Ондріса.

Але там не було ані Ондріса, ані Айлена Торґа.

На їхньому місці було пробито нерівну діру. Сонце проникало в кімнату, гадки не маючи, який похмурий день воно осяює. Дайджен визирнув у ту діру, але побачив лише кілька розвалених будівель і зруйнованих дахів. Та його інстинкт виживання пересилив увесь гострий біль та шок від усвідомлення цієї втрати.

Обернувшись назад, він побачив, як пара командирів несе взірця до подвійних дверей. Не встигли вони дійти до кінця столу, як зламалася та обвалилася ще одна балка. Рядовому, що стояв зліва від Сорна, пробило череп жорстким брусом дерева — смерть настала миттєво. Удар штовхнув іншого солдата вбік, а взірць упав долілиць на підлогу.

Хоч нутро Дайджена наказувало миттєво покинути вежу, його почуття обов'язку взяло гору та спонукнуло допомогти взірцю. Як того вимагали нав'язані йому принципи, юний андарець взяв його за зап'ястя та потягнув до виходу.

Подвійні двері вже були відчинені вартівими зовні, які увійшли до вежі після атаки. Дайджен відчув сонце на блідій шкірі, поки тягнув свого командира до безпечного місця. Якщо, звісно, в Гарендуні лишилося хоча б одне місце, яке можна було би вважати безпечним. Він озирнувся на задимлену залу, почувши раптовий крик. Він не бачив, хто кричав, але впізнав голос Іліґранди.

І знову інстинкт самозбереження шепотів йому: якщо він вже раз зміг вирватися з Чорної безодні, то навіщо ж наражатися на небезпеку знову?

As more staggered into the daylight, bleeding and dazed, Ilithranda called out again, her voice strained from exertion. Daijen squeezed the hilt of his virgin sword, a tactile source of strength for any warrior. Before that small voice in the back of his mind could tell him he was anything but a warrior, Daijen of House Saeth marched back into the burning chamber.

He coughed with almost every breath while one hand waved the smoke from his vision. More than one of his kin bumped into him as they escaped the unstable roof. Still, he pressed on, determination in his steps. That determination faltered when another beam broke and thundered into the floor beside him.

On his hands and knees now, he felt the cool air where the catapult had shattered the first wall. In that moment of clarity, he saw her, trapped beneath a beam and the body of one of her chosen companions. Scrambling, Daijen navigated two of the dead and crouched beside Ilithranda.

Using both hands, he dragged the body off her legs before moving on to the beam. Damned if it wasn't the heaviest thing he had ever lifted. Urged on by impending doom, however, Daijen found the strength to raise it just enough for Ilithranda to crawl out.

“It’s coming down!” he warned her, his gaze flitting to the roof.
“Wait!” she commanded. “Help me with Elivar!”

Daijen was directed to another body a few feet away—one of the chosen three. Elivar sported a nasty gash to the side of his head but his hands were slowly exploring the area about him. Together, they hooked his arms around their shoulders and carried him towards the door.

A loud splintering of wood came from above, informing Daijen that they were out of time. “Jump!” he shouted, one hand gripping Elivar by the waist.

As one, they leapt for safety, passing over the threshold as The Rune Tower lost its roof altogether. A plume of smoke and dust washed

Все більше народу, похитуючись, виходило на сонце. Вони були розгублені та закривавлені. Ілітранда знову гукнула напруженим, виснаженим голосом. Він стиснув руків'я свого незайманого меча — джерела сили усякого воїна. Перш ніж тихий голосочок у голові встиг нагадати йому, що ніякий він не воїн, Дайджен із дому Сет рушив назад до палаючої зали.

Кашляючи ледве не після кожного подиху, він відмахувався від диму однією рукою. Співвітчизники врізалися в нього, тікаючи з-під хиткої стелі, проте він, сповна рішучості, наполегливо пробирався далі. Цю рішучість похитнула зламана балка, що розтросила підлогу просто поруч з ним.

Впавши на коліна, він відчув, як прохолодне повітря заходить до приміщення крізь діру, пробиту в першій стіні. В цю ясну мить він нарешті її побачив: Ілітранда застрягла під брусом та тілом іншого обранця. Дайджен поспіхом минув двох мерців і присів навпочіпки біля неї.

Двома руками він стягнув тіло з її ніг, перш ніж взятися за балку. Вона була, певно, найважчою річчю, яку він підіймав за все своє життя. Проте, змотивований загрозою неминучої загибелі, він все ж знайшов у собі сили підняти її рівно настільки, щоб Ілітранда змогла виповзти.

— Зараз все обвалиться! — попередив він, зиркаючи на стелю.
— Зажди! — наказала вона у відповідь, — Допоможи мені з Еліваром!

Дайджену вказали на інше тіло, що лежало поблизу — останній з обраної трійки. На скроні в Елівара був глибокий поріз, та попри це він повільно обмацував долонями простір навколо себе. Удвох вони взяли його під руки та понесли до дверей.

Гучний тріск деревини згори доніс Дайджену, що час вийшов. — Стрибайте! — закричав він, рукою охопивши Елівара навколо талії.

Утрюх як один вони скочили у безпечне місце, перелетівши через поріг якраз у ту мить, коли верхівка Рунічної вежі остаточно

over them and spread into the gardens. The burst of activity had put some life back into Elivar's bones, who was now resting on his elbows.

"Can you stand?" Ilithranda asked him.

"Yes," Elivar managed, his throat dry.

"Order a full advance."

The words caught the attention of the three survivors and turned them all to Paragon Sorn, who was returned to his feet, his white cloak marred and stained to match his features. He was looking out over the city, as Daijen had with Ondris.

"Split our force in two," the Paragon went on. "We will sweep round from the east and the west to let the humans slip through the heart and believe they have gained ground. Then we will attack from their rear. From there we will..." Sorn trailed off as he caught sight of Ilithranda and Elivar. "You live," he remarked, a touch of relief about him. He then regarded Daijen beside them, a stranger to his amber eyes. "You," he said with some recognition now. "You saved my life." The paragon glanced at the chosen pair, who had only survived because of Daijen's efforts. "Where is Rondir?"

Ilithranda half turned to face the imploded chamber. "He did not survive," she said quickly. "Paragon, let us join your force—"

"No," Sorn bit back. "You fought well for three hard weeks. You kept Harendun alive; you bought its people time. But I promised Ka'vairn three initiates. I shall see they receive three," he vowed, amber eyes falling on Daijen.

It seemed then to Daijen Saeth that the Black Abyss had manifested inside his stomach, a tangible thing that pulled his organs down to a cold, cold place.

"Him?" Ilithranda spat. "He's a messenger guard!"

обвалилася. Хмара диму та пилу вкрила їх та поширилася садами. Ці бурхливі події наче вдихнули трохи життя в Елівара, який вже спирався на лікті.

— Стояти можеш? — спитала його Ілітранда.

— Так, — важко прохрепів Елівар, горло його пересохло.

— Відправляйте усіх в атаку.

Наказ привернув їхню увагу. Вони поглянули на взірця Сорна, що вже підвівся на ноги. Його білий плащ виглядав брудним та пошарпанним, як, власне, і він самий. Згори він спостерігав за містом, як це раніше робили Дайджен та Ондріс.

— Розділіть наші сили на дві частини, — продовжив взірець. — Ми обійдемо зі сходу та заходу та дозволимо ворогу зайти в центр міста: нехай думають, що їм вдалося просунутись. Після цього, вдаримо по ним з тилу. Потім, ми...

Сорн замовк, щойно помітив Ілітранду та Елівара.

— Ви живі, — сказав він з полегшенням. Потім оглянув Дайджена, що стояв поруч із ним, незнайомця в його бурштинових очах. — Ти... — промовив він, починаючи його впізнавати. — Ти врятував мені життя.

Взірець оглянув пару обраних, які також вижили лише за допомогою Дайджена. — А де Рондір?

Ілітранда стала в півоберта до розвалин позаду.

— Не вижив, — швидко промовила вона. — Взірцю, дозвольте нам об'єднатись з вашим військом-

— В жодному разі, — відрізав той, — Ви добре билися протягом трьох важких тижнів. Це завдяки вам Гарендун досі стоїть; ви виграли його людям час врятуватися. Але я пообіцяв, що три новобранці прибудуть до Ка'ваїрна. І зроблю усе, щоб їх прибуло саме троє. — клявся він. Тим часом, його погляд впав на Дайджена.

В той момент Дайджену Сету здалося, що сама Чорна безодня розверзлася в животі, наче якась матеріальна сила затягувала його нутрощі до надзвичайно холодного місця.

— Його? — скривилася Ілітранда, — Він же охоронець посланців!

“He’s the reason we draw breath,” the paragon corrected. “Besides, it’s not for me to determine whether he, or any of you, become a Vahlken or not. I can but send you. And so I shall. What’s your name, boy?”

Daijen’s lips, dry as old bones, caught in his response, slowing him just enough for another to speak over his name.

“Red cloaks!” The call came from the railing, where other survivors were watching the streets and bridges below.

Paragon Sorn straightened his back, a flex that pinched his brow in pain, and drew his sword. “We must close the breach!” he commanded.

Ilithranda’s sword cleaved through the air as it tasted freedom. Daijen didn’t miss the dried blood that clung to the blade. Elivar succeeded in separating sword from scabbard but his arm failed to keep the weapon aloft, the edge falling to meet the garden path.

“Stay behind me,” Ilithranda told him.

“I can still fight,” he insisted.

“And you will,” Ilithranda replied sternly. “But if you want to make it to Ka’vairn you will stay behind me.”

Elivar nodded dourly.

Ilithranda looked at Daijen, her gaze darting from his sword—still on his hip—to his face. In response, he pulled the sabre free, the steel embarrassingly clean.

“Die here or die in Ka’vairn,” Ilithranda stated. “It makes no difference to me.” With that, she moved on and with Elivar close on her heels.

As one, the survivors of The Rune Tower descended its many steps and rushed out into the streets, swords bristling. Indeed, the human invaders had breached one of the defensive lines and found their way through to the tower. In armour that would have gleamed silver were it not for the blood and grime that coated it, they charged with red cloaks flowing behind them.

— Він — головна причина, чому ми досі живі. — виправив її взірець. — Окрім того, чи гідний хтось із вас стати валкеном, не маю права вирішувати ані я, ані жоден з вас. Я можу лише відправити вас до того, в кого це право є. І відправляю. Як тебе звати, хлопче?

Губи Дайджена, сухі як старі кістки, немов заклакли. Це затримало його відповідь рівно настільки, щоб хтось заговорив, перш ніж він встиг назватися.

— Червоні плащі! — вигукнув хтось з боку перил, де вцілілі спостерігали за мостами знизу.

Взірець Сорн встав у повний зріст, через що його брови здвоїлися від болю, та вихопив меч:

— Ми маємо закрити прорив! — наказав він.

Меч Ілітранди розсік повітря, смакуючи свободу. Дайджен помітив на лезі сліди застиглої крові. Елівару вдалося витягнути меч з піхов, та в його руках не було сил тримати його рівно, тож кінчик меча опустився, встромившись у землю садової доріжки.

— Лишайся позаду мене, — наказала йому Ілітранда.

— Я ще здатен битися, — наполягав той.

— І битимешся, — суворо відповіла Ілітранда, — але якщо хочеш дістатися Ка’ваїрна живим, лишайся позаду мене.

Елівар похмуро кивнув.

Ілітранда подивилась на Дайджена: спершу поглянула на меч, що досі висів на поясі, а потім йому у вічі. У відповідь, він оголив свою зброю. Лез меча було ганебно чистим.

— Помирай тут чи в Ка’ваїрні — мені без різниці — заявила Ілітранда. Після цих слів вона рушила далі, а Елівар — за нею.

Разом, вижили спустилися численними сходами Рунічної вежі та вибігли на вулиці з мечами наготові. Виявилось, що загарбники і справді прорвали одну з ліній оборони та дісталися вежі. Їхні обладунки сяяли би сріблом, якби не кров та бруд, що їх вкривали. Вони кинулися в атаку, а їхні червоні плащі розвіталися позаду.

Daijen wished he could have said he rushed to meet them, sword raised. But that was not what happened. He hesitated before the mob of killers, just enough that their assault was met by others in a collision of violence and death.

Paragon Sorn counted himself among those on the front line, his centuries of fighting plain to see. Equally talented in the art of delivering death, Ilithranda danced between her foes, sabre lancing and slashing with deadly efficiency. Humans piled up around her, they who had been fated to taste the bite of her steel. Even Elivar, wounded as he was, showed his quality, ducking and weaving between attacks before bringing his good arm to bear.

Among the throng of humans, a lone red cloak broke through, his blade backhanding one of the tower survivors, sending them to the Black Abyss. With a primal cry and a face of rage, the Eradoran came for Daijen's life.

Naturally, the young Andaren backed off a step, giving himself—if not his honed reactions—time to respond. In a two-handed grip, his sabre came up and blocked the incoming sword not once but twice before he shoved a boot into the Eradoran's cuirass. Thinking only to survive, Daijen then swept his sword into his enemy's neck.

He hadn't the strength to decapitate the man, and so his blade remained lodged between the bones. The blow was still enough to send the soldier to his knees, his expression claimed by shock. A strong tug freed the weapon as well as the man's blood, which poured out with abandon before he fell face down.

Panting for breath, Daijen looked down on his work. He had seen thirtyfive winters since being born into a war that had raged for somewhat over two-hundred years. He was naught but lucky, if not blessed, to have come this far without taking a life.

The civilised part of his mind demanded that he stop and take stock of the profound moment. But it had been so simple. More so, it had left him feeling strong, perhaps even hungry for more. The violence bubbled

Дайджен хотів би підняти меч та дати їм бій, проте не зміг. Він завагався перед натовпом убивць, а інші, тим часом, кинулися їм назустріч. Здійнялася буря смерті та насильства.

Взірець Сорн стояв в авангарді, і його багатовіковий бойовий досвід давався взнаки. Не поступаючись йому в мистецтві бою, Ілітранда танцювала між ворогами, пронизуючи та рубаючи своєю шаблею зі вбивчою ефективністю. З усіх боків до неї збігалися люди, яким судилося відчути на власній шкірі її сталеве лезо. Навіть Елівар, попри свої поранення, майстерно маневрував та ухилявся від ударів, а потім відповідав вцілілою рукою.

З натовпу людей вирвався один у червоному плащі: ударом меча він відправив до Чорної безодні одного із захисників вежі. З диким бойовим кличем та сповненим люті обличчям, ерадорець рушив по життя Дайджена.

Інтуїтивно, юний андарець зробив крок назад, аби — попри відсутність відточених рефлексів — виграти хоч трохи часу на відповідь. Схопивши шаблю обома руками, він підняв меч, відбивши не один, а навіть два удари, перш ніж штовхнув супротивника чоботом в кірасу. Розмірковуючи лише над тим, як пережити бій, Дайджен махнув мечем у напрямку ворожої шиї.

Йому не стало сили відтяти людині голову, тож меч застряг в кістках. Попри це, удар був досить потужним, аби поставити солдата на коліна. На його обличчі застиг шокований вираз. Сильним ривком він дав лезу волю, а разом з ним і чоловічої крові. Вона хлинула з його шиї фонтаном, і той упав обличчям до землі.

Важко дихаючи, Дайджен дивися на те, що скоїв. Тридцять п'ять зим тому він народився в розпалі війни, що вирувала вже десь понад двісті років. Він був щасливчиком, навіть благословеним, адже до цієї миті не забрав жодного життя.

Цивілізована частина його свідомості вимагала, аби він зупинився та усвідомив усю глибину цього моменту. Але все було дуже просто. Крім того, тепер він почувався сильнішим. Можливо,

up within him, turning him to another red cloak that had fought his way through the Andaren line.

Ilithranda beat him to it, her sabre slashing low then high, bringing the man to one knee before slicing his head from jaw to brow.

Then it was done. Over.

Only the laboured breathing of a dozen Andarens filled the street. Daijen could still feel the fire coursing through his veins. He wanted to taste it again.

Victory.

It was all the sweeter when standing on the edge of the Black Abyss, knowing that his very life had been in the balance. The rush of it had turned him into a raw nerve, making him hyper-aware of everyone around him.

“Your first?” Elivar asked him, his silvery skin streaked with the blood of his foes.

Daijen needed an extra second to process the question, though Elivar, it seemed, had gleaned the truth of it.

“You’re never going to survive Ka’vairn,” the wounded Andaren remarked with a smirk.

“He won’t even survive the journey,” Ilithranda sniped on her way past.

“You two!” Paragon Sorn called, beckoning two of his soldiers. “Escort them to the eastern gate and see they have horses.”

“Paragon!” Ilithranda retorted, her protests mounting.

“Enough!” Sorn snapped, whirling on her. “I would have thought you desired this.”

Ilithranda’s argument died on her lips. She looked sheepishly from face to face before landing on her superior’s again. “I only desire to fight for my people,” she stated firmly, if quietly.

ця подія навіть розпалила в ньому жагу до крові. Його увагу привернув ще один червоний плащ, що прорвався крізь андарські ряди.

Та Ілітранда його випередила. Вона вдарила чоловіка знизу, потім зверху, поставивши його на коліна. Потім розсікла йому голову від щелепи до брови.

І все. Кінець.

Вулиці заповнило лише важке дихання андарських солдатів. Досі Дайджен відчував, як жар біжить в його жилах. Він хотів спробувати її на смак знову.

Перемогу.

На межі смерті вона була ще солодшою, коли він знав, що його життя було на волосині, на межі Чорної безодні. Адреналін зробив з нього живий нерв, він був надчутливим до всіх і всього навколо.

— Твій перший? — спитав Елівар. Його срібляста шкіра була вкрита ворожою кров’ю.

Дайджену знадобився момент, аби второпати, про що той питає. Та Елівар, схоже, вже здогадався до відповіді.

— Тобі точно не вижити в Ка’ваїрні, — з іронічною посмішкою підмітив поранений андарець.

— Він навіть дорогу не переживе, — додала Ілітранда, проходячи повз них.

— Ви двоє! — взірець Сорн покликав до себе пару солдат. — Проведіть їх до східних воріт та розсадіть по конях.

— Взірцю! — крикнула Ілітранда, її обурення все зростало.

— Досить! — гримнув Сорн, повернувшись до неї, — Я-то думав, що ти цього й хотіла.

Слова Ілітранди застрягли в горлі. Вона сором’язливо позирнула на обличчя кожного з присутніх, потім знову на командира.

— Я лишень хочу битися за свій народ, — нарешті промовила вона рішуче, але тихо.

“Complete the trials,” the paragon replied, “and you will fight for your people. More importantly,” he added, “you will win victories for your people. Now go. That’s an order.”

Daijen didn’t feel as if he belonged beside Ilithranda and Elivar, even with a bloody sword in hand, and so he stood apart while they watched the others peel away to reclaim the city.

Ilithranda growled and kicked one of the corpses over. “Black Abyss!” she cursed.

Elivar and Daijen followed her lead when she stormed off towards the eastern gate. There were few, if any, citizens left in Harendun. As with the previous invasions, the people knew to evacuate at the first sign of trouble, taking The Sael Road north to Yalafar to await reinforcements from The Saible. Daijen still caught sight of stragglers darting between buildings, fools who thought they could outlast the human occupation.

At the edge of the city, they found war horses, and already saddled. He looked back at Harendun and its crown of smoke, thinking of the man he had just sent to the Black Abyss. He thought then of the battle taking place in the streets and how close he had been to it... to war. Shrinking his world, Daijen reached up with one hand and massaged the ram-like horns protruding from his horse’s brow.

How strange it was to be leaving without Ondris. They had ridden out from The Saible together more times than he could count. Daijen knew he wouldn’t miss his arrogant disposition or the pretentious way in which he conducted himself, both always to remind him that House Saeth was the lesser. That didn’t mean he wouldn’t miss the familiar company. Ilithranda and Elivar possessed an intimidating edge that left him unsettled in their presence.

“We resupply in Yalafar,” Ilithranda stated, deftly taking to her new mount. “We make for The Saible from there.” The fierce Andaren guided her horse to block Daijen’s path. “If you wish to get... lost along

— Пройдеш випробування, — відповів взірець — і будеш битися за свій народ. — А потім додав: — Більш того, ти за нього ще й перемагатимеш. А тепер йдіть. Це наказ.

Дайджен був певен, що йому не місце поруч з Ілітрандою та Еліваром, навіть із закривавленим мечем у руці. Тож поки вони втрюх спостерігали, як інші воїни розходяться відвойовувати місто, він стояв осторонь від них.

Ілітранда гаркнула, копнула одне з тіл ногою та вилаялась: — Чорна безодня!

Незабаром вона помчала до східних воріт, а Елівар та Дайджен прослідували за нею. Якщо в Гарендуні досі лишалися містяни, то зовсім небагато. Як і під час минулих вторгнень, народ знав, що треба евакуюватися за перших ознак біди. Дорогою Сел вони відступали в Ялафар, де чекали на підмогу з Сайбла. Дайджену на очі все ж траплялися відсталі, що метушилися поміж будівель — дурні, які думали, що пережили б людську окупацію.

На околиці міста вони знайшли осідланих бойових коней. Він озирнувся на Гарендун та його німб із диму, роздумуючи про чоловіка, чию душу відправив у Чорну безодню. Пригадав битву, що точилася на вулицях, та як близько він був до неї... до війни. Повернувшись до реальності, Дайджен однією рукою погладив закручені роги, що росли з чола його коня.

Як незвично було покидати місто без Ондріса. Вони стільки разів разом виїжджали з Сайбла, що й не перелічити. Хоч Дайджен був впевнений, що не сумуватиме за його зухвалим характером та пихатою манерою поведінки, які слугували нагадуванням про те, що дім Сет нижчий з двох. Та це не означало, що він радий був втраті знайомого товариства. Ілітандра та Елівар мали в собі дещо загрозливе, через це він нервувався в їхній присутності.

— Ми поповнимо запаси в Ялафарі, — заявила Ілітранда, вправно застрибнувши на свого нового скакуна. — Звідти рушимо до Сайбла. — Грізна андарка повернула свого коня так, щоб перекрити шлях Дайджену — Якщо раптом вирішиш... «загубитися» десь по дорозі,

the way, you may return to The Saible in your own time and resume your duties without report from us.”

It might have been a cruel assessment of his abilities, but her offer was generous. The path he had been set upon was a knife’s edge. “I have been ordered to Ka’vairn,” he pointed out, having known little else.

“Paragon Sorn won’t remember your face by day’s end,” Ilithranda told him. “Nor did he know your name. You have a chance to get lost in the ranks again.”

“Messenger guard does have a ring to it,” Elivar mocked.

Daijen didn’t know what to say, stuck between the urge to survive and his desire to prove himself.

“Think on it,” Ilithranda said in his silence, her horse now turned to the road.

Daijen watched her slowly ride away. He hardly knew Ilithranda, but what he had gleaned in their short but eventful time together was how directly she spoke. Her words were wielded as any weapon might be and she didn’t apologise for it. Yet, her proposal to him — to disregard his orders — had been voiced indirectly.

“She’s trying to save your life,” Elivar told him, having noticed, perhaps, the lingering and inquisitive gaze that kept Daijen tethered to Ilithranda.

“Save my life?” Daijen questioned, his vision still occupied by Ilithranda’s departure.

“You saved her life,” Elivar reminded him, his injured arm slowing his ascent to the saddle. “This is her returning the favour. If you’re smart,” he went on, eventually settling into the foreign saddle, “you’ll forget Sorn’s orders. Ka’vairn has enough of our kin buried in its grounds.” With that, the wounded warrior put his horse to the road. “Oh,” Elivar called back. “I’m assuming you have a name besides messenger guard.”

можеш повернутися до Сайбла, якщо вважаєш за потрібне, та продовжити виконувати свої обов’язки без наших доносів.

То була досить сувора оцінка його здібностей, але пропозиція виглядала щедрою. Шлях, на який він ступив, був лезом ножа.

— Мені наказали прямувати в Ка’ваїрн, — зауважив він, адже крім цього розумів небагато.

— До кінця доби взірець Сорн вже забуде твоє обличчя, — сказала йому Ілітранда. — Та й твого імені він так і не дізнався. У тебе є гарна можливість загубитися в чинах.

— «Охоронець посланців» — звучить доволі вражаюче, — взявся зубоскалити Елівар.

Дайджен не знав, що і сказати: він розривався між бажанням вижити та прагненням довести власну гідність.

— Подумай над цим, — відповіла Ілітранда на його мовчання, розвернувши коня в бік дороги.

Дайджен дивився, як вона повільно віддаляється. Він майже не знав Ілітранду, та за короткі, але насичені пів дня, проведені з нею, помітив, як відверто вона говорить. Вона володіє словом, наче зброєю, та ніколи за це не вибачається. Але свою пропозицію — піти проти наказу — вона озвучила опосередковано.

— Вона тобі життя врятувати намагається, — сказав йому Елівар, либонь помітивши, як вдумливо той дивиться на Ілітранду.

— Врятувати мені життя? — перепитав Дайджен, надалі дивлячись їй услід.

— Ти ж урятував її життя, — нагадав йому Елівар, поки повільно, через поранену руку, підіймався в сідло. — А вона таким чином хоче тобі віддячити. Якщо вважаєш себе розумним, — продовжував він, уможливившись, нарешті, в незнайоме сідло — то забудь про наказ Сорна. В Ка’ваїрні і без тебе поховано достатньо наших родичів. — Договіривши, поранений воїн погнав коня на дорогу. — Чуєш, — гукнув Елівар — в тебе, напевне, є ще якийсь ім’я? Я маю на увазі, окрім «охоронець посланців»?

“Daijen Saeth,” was his reply, though he could have said it with more pride.

“Very good. Should you decide to accompany us all the way to Ka’vairn, you would know my name. Elivar T’saren,” the warrior announced, his voice growing distant. “Remember it well, Daijen of House Saeth! For one day, you will boast that you knew the greatest Vahlken who ever lived!”

Daijen watched the pair a while longer. For the first time in his life, the path before him was his to choose. In truth, he had no idea what he was going to do. He would start, however, by putting Harendun behind him.

— Дайджен Сет, — відповів він, хоча міг би промовити своє ім’я більш гордовито.

— Дуже добре. Якщо все ж наважишся прослідувати за нами аж до Ка’ваїрна, то маєш знати й моє ім’я: Елівар Т’сарен, — оголосив воїн, його голос ставав дедалі віддаленішим. — Зарубай на носі, Дайджен з дому Сет! Одного дня ти зможеш похизуватися тим, що знайомий з найвеличнішим з усіх валкенів в історії!

Дайджен ще якийсь час дивився їм услід. Вперше у житті він сам мав можливість обирати васний шлях. Насправді, він і гадки не мав, що робитиме далі. Але для початку, повинен був лишити Гарендун позаду.

Chapter 2. Challenges of rendering expressiveness of communication in descriptive narrative: the case of Ukrainian translation of Philip C. Quintrell's epic fantasy *Once There Were Heroes*

2.1. The author's biography and thematic characteristics of his books

The subchapter is dedicated to an overview of Philip C. Quintrell's biography and his book, *Once There Were Heroes (A Time of Dragons Book 1)*.

Philip C. Quintrell is a contemporary author known for the epic fantasy series *A Time of Dragons*, *The Echoes Saga*, and *The Ranger Archives*, as well as the *Terran Cycle* sci-fi series. Quintrell was born in Cheshire, UK in 1989. He started his career as an emergency nurse. He took up reading, and later writing as an escape from nursing.

Having written his first book and been rejected by multiple publishers, Quintrell decided to self-publish. His first work, a piece of science-fiction prose, titled *Intrinsic* was first published in February 2016. Later, in May 2017, Quintrell self-published the first book of his new fantasy series, *The Echoes Saga*, which, despite a lack of discernible marketing, entered the Amazon bestseller list in at least four countries within a month of publication. As of today, the series has surpassed 700,000 copies in sales worldwide, with a potential TV-series adaptation in the works. Amazon evaluates Quintrell's sales figures to be within 1.8% of self-published authors worldwide (Philip C. Quintrell's official website, 2026).

Quintrell's *Once There Were Heroes*, published on September 4, 2023, is a work in the epic fantasy genre and the first instalment in his latest franchise — *A Time of Dragons*. The events of the story take place in Verda — a setting shared by all of Quintrell's fantasy works. The narrative focuses on the war between the realms of Andara and Erador and follows an expansive cast of characters across two plotlines 80 years apart, periodically switching point of view between them (Goodreads, 2026). The book was well received by the public and has an average score of 4.6 out of 5 stars on Amazon based on over 3000 user reviews at the moment of writing (Amazon, 2026).

P. C. Quintrell's *Once There Were Heroes* is a literary work of the epic fantasy genre, also known as high fantasy. The book possesses many properties, traditionally associated with epic fantasy: the story features fantastical characters and creatures, magic and sorcery, invented languages, grand quests and coming-of-age themes. Quintrell's book also follows broader writing tropes, characteristic of the epic fantasy genre, such as its multi-volume narrative or non-linear style of narration (Pavelyeva, Lysanets, 2018, p. 1-2).

Thematically, Quintrell's epic fantasy series revolves around ideas of fate and free will, identity, generational change, unity and camaraderie. *Once There Were Heroes* explores themes of generational change through its split narrative, following multiple generations of characters. The found family dynamic among the main cast, drawn from different backgrounds and warring factions, also plays into themes of camaraderie and unity. Split loyalties and mixed heritage of certain characters contribute to themes of identity. Stylistically, the author's prose is detailed, though also accessible and comprehensive. The book contains many tense action scenes, particularly combat sequences. Although the atmosphere may be dark and imagery gruesome, Quintrell's writing rewards emotionally earnest heroic efforts over cynical nihilism.

To conclude, Philip C. Quintrell is one of the most successful self-publishing contemporary fiction writers. The author is best known for his epic fantasy book series set in the shared world of Verda. The books feature many characteristics and themes commonly associated with the high fantasy genre, which *Once There Were Heroes* also inherits.

2.2. The genre, thematic features and descriptive narrative in the epic fantasy *Once There Were Heroes*

In this subchapter, we will explore the characteristics of *Once There Were Heroes*, such as its genre, thematic features and its descriptive narrative. We will also explore the challenges that those features may pose for a translator and propose possible solutions for overcoming them.

Each style of writing is governed by its own distinct set of priorities. *Once There Were Heroes* is a piece of literary fiction, and as such, it concerns itself greatly with the expression and articulation of emotional states. This style of writing enables the author to more precisely convey their feelings in a more nuanced manner and invoke certain emotional responses and vivid imagery within the mind of a reader. In literary works, the way a message is conveyed may be of equal significance as, if not even more significant than the content of said message (Landers, 2001, p. 7). Similarly, the genre of the source text may greatly influence the translator's priorities. Works of epic fantasy are defined, among other features, by their highly detailed, richly developed, and uniquely ordered, coherent worlds (Long, 2011, p. 6). Therefore, we have concluded that it is paramount for the translator to pay close attention to adequate and faithful translation of any given piece of exposition aimed at setting the tone of the story, enriching its atmosphere or building up the setting, in which the events of the plot unfold. We have observed, that Quintrell's unique approach to narrative and narration in his work is among the most prominent and distinct characteristics of his prose.

The most conventional definition of narrative would describe it as a means of recounting a sequence of events and facts within a story. However, such a definition remains reductive. As we have established previously, narrative extends beyond the simple presentation of events, engaging fundamentally with the ways in which those events are perceived and interpreted. It not only conveys factual content but also shapes the manner of its presentation, thereby influencing and enhancing its meaning and understanding. Thus, narrative concerns itself even more with how events within a story are perceived, than with the factual nature of events in question. (Dawson, Mäkelä, 2023, p. 71). However, in order for a narrative to be properly navigated and structured, a story also requires a storyteller — the narrator (Iranmanesh, 2013, p. 127).

The narrator is a first-person, fictive issuer of the narrative (Patron, 2023 p. 26). As an intermediary between the events of the narrative and the reader, the narrator plays a decisive role in shaping interpretation and guiding perception. That goal is achieved via a range of strategies, through which the narrator may frame events, emphasize particular details, provide contextual information or even foreshadow certain events based on information that no character within the story can possibly have at their disposal — “more than human knowledge”, as referred to by Danto (1991, p. 203). Through such mechanisms, the narrator becomes instrumental in organizing the reader's understanding of the narrative, offering not only descriptions but also various perspectives on the events depicted. The narrator is particularly important in imaginative literature, where the link between the reader and the text is crucial (Childs, Fowler, 2006, p.148). With this established, we may proceed with exploring descriptive narrative in Quintrell's work.

The narrative of epic fantasy is often descriptive, with an excess of detail. This style generates mental flexibility and invokes empathy in the reader (Oliver, 2022, p. 28). The descriptive narrative of *Once There Were Heroes* is defined by Quintrell's wide use of expressive imagery. Imagery is used to appeal to the reader's senses in order to set the tone of the scene (Oregon State University, 2019). The prose is also rich in meticulous descriptions of even the most minute details of any scene the author presents to the reader, thus achieving a significant aesthetic and ideological effect on his text (Bal, 2017, p. 26). This approach enables the author to convey the scene's mood and tone with precision.

For example:

Leaning on the end of the bed, Androma could feel the sheets crease as they were clenched within Ilithranda's knotted fists. She could smell the sweat that lingered on the air, long having overpowered the lavender water prepared days earlier — a calming scent that had achieved little in the end. The Andaren warrior exhaled, letting loose a long moan, replacing all else in Androma's sensitive ears. The latter was a blessing given the sounds that invaded from beyond the walls. (Quintrell, 2023, p. 33)

Through sensory detail, the writer is able to shape the reader's experience (Wood, 1999, p. 133). In the passage, Quintrell employs tactile, olfactory, and auditory imagery. Rather than presenting events in a purely visual manner, the description is filtered through the lens of physical experience. This way the author aims to intensify the reader's sense of proximity to the unfolding moment.

Tactile imagery is foregrounded, emphasizing the sensation of sheets creasing in the clutches of fists. This detail not only conveys physical tension, but also serves to create tension in the narrative and a tense atmosphere. Similarly, the olfactory *sweat that lingered in the air* is presented in contrast to the *lavender water prepared days earlier*. The juxtaposition of these scents is symbolic: the intended calm, associated with lavender, is overtaken by the strong and unpleasant smell of sweat. Once again, this serves to build tension.

Auditory imagery becomes dominant as the passage progresses. The *long moan* replaces other sounds, redirecting both the character's and the reader's attention. This is particularly significant in light of the final sentence, which also builds suspense and mystery as to which disturbing noises, exactly, *invaded from beyond the walls*.

The great attention with which the author regards every detail of the scene is no less important, and also emblematic of the descriptive narrative style. Actions, objects, and other elements of the scene are presented in great detail:

Ilithranda's knotted fists (rather than simply *Ilithranda's fists*);
having long overpowered (not *having overpowered*).

The narration of the story is also enriched with a wide variety of rhetorical devices. While writing this paper, we drew on the classification of rhetorical devices as presented by McGuigan (2007).

There are numerous examples of parenthesis in *Once There Were Heroes*:

Voicing such concern to her — or any Vahlken — would only fall on deaf ears. (Quaintrell, 2023, p. 38)

She couldn't say why — an instinctual memory perhaps — but she began to rub... (Quaintrell, 2023, p. 40)

...his father — who served those on the emperor's war council — most had determined that... (Quaintrell, 2023, p. 42)

In the fragments above, parenthesis serves as a device that introduces supplementary information without fully interrupting the flow of the sentence, thus shaping the pace and focus of narration by subtly shifting the reader's attention.

In the fragment, *Voicing such concern to her—or any Vahlken—would only fall on deaf ears*, the parenthetical insertion serves to broaden the scope of the statement. It extends the quality of an individual to an entire group, generalizing said statement and contributing to the reader's perception of said group, contributing to world-building.

Parenthesis in *...his father — who served those on the emperor's war council — most had determined that...* serves a similarly expository function. The device allows the author to provide contextual details and insights without interrupting the pace of the scene in favour of, for example, a political exposition segment.

Parenthesis in *She couldn't say why — an instinctual memory perhaps — but she began to rub...* introduces an element of uncertainty and confusion, providing the reader with insight into the emotional state of the character. The parenthetical insertion, in this case, staggers the pace just enough to convey the panicked mood of the situation, but not so much as to interrupt the flow of the scene completely.

Another frequently encountered rhetorical device is parataxis:

Her arm outstretched, fingers flexing for the familiar touch, she found and grasped the staff of maple wood as the door was opened. (Quaintrell, 2023, p. 35)

The broken nose stepped in, for while the broken leg naturally failed to stand, the other was unconscious, if not already dead from a broken neck. (Quaintrell, 2023, p. 36)

Weaving left then right, she evaded the two swings that would have taken her head, and deflected a third swing with her right vambrace, the steel glancing off the small blue dragon scales that plated the armour. (Quaintrell, 2023, p. 37)

In the first fragment, parataxis serves to share the experience of the character with the reader in detail. At the same time, it is used to communicate simultaneous action. In the second fragment, the author creates a juxtaposition (*broken nose, broken leg, broken neck*), while incrementally adding information. In doing so, Quaintrell gradually builds the image of the scene in the mind of a reader. At the same time, the density of information being conveyed preserves some tension and momentum of the episode. In the third fragment, parataxis is being utilized to establish a very tight and highly dynamic sequence of successive actions. Despite the rapid progression, there is a descriptive clause at the end of the sentence, which contributes to the image of the character.

Through these techniques, as well as vivid imagery and thorough descriptions, Quaintrell crafts a unique descriptive narrative. The author creates and maintains tension and precisely communicates the emotions of his characters, while simultaneously engaging in detailed exposition and world-building. It is of great importance that the aforementioned features, as well as the overall style of writing, are preserved in translation. However, the most notable feature of Quaintrell's prose is his portrayal of communication between his characters.

2.3. Rendering the expressiveness of communication in *Once There Were Heroes*

This subchapter is dedicated to the exploration of the expressiveness of communication in the book, as well as to its preservation in translation. Reader's comprehension and emotion shape the literary meaning of communication (Sell, 2014, p. 137). During our analysis of the fragment of *Once There Were Heroes*, we have observed a variety of means utilized to increase the expressiveness of communication within prose. We have analyzed the dialogues within the text and the narration which accompanies it. The research has revealed a number of methods through which Quaintrell achieves high level of expressiveness in his characters' communication.

Elaborate use of description and imagery

In his writing, Quaintrell uses narration to add detail to his dialogues. Including descriptions of the speaker's feelings and emotions, or of their actions during communication, contributes to the expressiveness and emotional depth of dialogue and serves an expository function. As we have established previously, it is of great importance that the expressiveness and emotion are preserved in the translation process.

(I-s) "He has a lot of hair for a babe," she remarked, a rare smile of genuine warmth on her face.

"It's white," Ilithranda informed her softly.

Androma nodded along. "And his skin?"

"He has... the pink of man," the Vahlken replied. "The skin of his father," she added quietly.

Androma lowered her hand and traced the edges of the boy's left ear. It was pointed, shaped like his mother's. "And his eyes?" she enquired.

"He has mine," Ilithranda uttered.

(I-t) — Як на немовля, в нього багато волосся, — зауважила вона з нехарактерно щирою, теплою посмішкою на обличчі.

— Воно біле, — лагідно промовила Ілітранда.

Андрома кивнула.

— А шкіра?

— Вона... рожева, як у людини, — відповіла валкенка, а потім тихо додала: — Як в його батька.

Андрома опустила руку, обвівши вуха хлопчика по контуру — гострі, як у матері.

— А які в нього очі? — поцікавилась вона.

— Мої, — промовила Ілітранда.

“Violet then,” *Androma* said, recalling the warrior’s face from distant memory. (Quailntrell, 2023, p. 38-39) — Значить, фіолетові, — сказала Андрома, намагаючись знайти обличчя воїтельки серед давніх спогадів.

In the fragment above, we preserve the use of description and imagery, though slight changes were made in order to maintain the flow of the passage and highlight its expressiveness. We have ensured that the visual imagery remains intact. Key elements of it are retained: *white (hair)* — біле (волосся); *pink (skin)* — рожева (шкіра); *violet (eyes)* — фіолетові (очі). However, in translation, we replace *the pink of man* with a simile, *рожева, як у людини*, in order to make the description read more naturally in Ukrainian. Tactile imagery is also preserved: *pointed, shaped like his mother’s*. — гострі, як у матері.

The descriptions of emotions and actions are preserved (*Ilithranda informed her softly*. — лагідно промовила Ілітранда; *she added quietly*. — тихо додала) or amplified (*she remarked, a rare smile of genuine warmth on her face*. — зауважила вона з нехарактерно щирою, теплою посмішкою на обличчі; *Androma said, recalling the warrior’s face from distant memory*. — сказала Андрома, намагаючись знайти обличчя воїтельки серед давніх спогадів).

Furthermore, reduction was employed throughout the episode in order to improve the flow of the text in the target language (*He has mine* — Мої) and avoid repetition (*And his skin?* — А шкіра?).

Highly expressive language

The characters’ speech during dialogue is also very emotional. The author employs many exclamatory sentences and, occasionally, also colloquialisms. Doing so contributes to the highly emotive tone of the prose.

(2-s) “What in the Black Abyss is going on here?” one of them demanded in his native tongue. (2-t) — Що, чорна безодня, тут відбувається? — гаркнув один із них своєю мовою.

“GET OUT!” *Ilithranda* roared without even looking at them. — ЙДІТЬ ГЕТЬ! — проревіла Ілітранда, навіть не кинувши в їхній бік погляду.

Androma’s Andarneese slipped from her tongue as if it was her first language. “Can I help you, gentlemen?” Андрома заговорила андарською, наче то була їй рідна мова:

— Чим можу допомогти, панове?

By the sound of their scraping helms, the group had turned from the unlikely scene of an Andaren woman giving birth in the middle of a battle to the blind woman pointing her staff in their direction. *Androma* held it deliberately high, irritatingly so for the Andaren soldier who considered it to be in his face. Зі скрипом шоломів вони перевели погляди від дивного видовища — андарки, що народжувала серед битви, — на сліпу жінку, яка вказувала на них палицею. Андрома навмисно тримала посох високо, тим самим сильно дратуючи солдата, якому здавалося, наче вона тицяє йому в обличчя.

“She’s human!” declared one from the back of the group. — Вона людина! — прокричав солдат десь з-позаду.

“Human?” another questioned — Людина? — з подивом перепитав інший.

incredulously. The first to speak, his voice deeper and richer than the others, uttered, “What in the emperor’s name...” (Quaintrell, 2023, p. 35) — Що, іменем імператора... — промовив перший з них. Його голос був глибший та насиченіший, ніж в інших.

The fragment makes active use of emotional language. It serves to shape the tone of the scene, reflects the feelings of tension and shock while also contributing to world-building through

use of culturally specific expressions (*What in the Black Abyss; What in the emperor's name*). In our translation, we have ensured that the emotional intensity of the original is preserved.

Exclamative sentences are closely retained in the target text by recreating the tone of the lines, and, in the case of “*GET OUT! — ЙДИТЬ ГЕТЬ!*”, also capitalization.

Colloquial, idiomatic expressions were adapted to fit the Ukrainian norm. Although the phrase *Що, чорна безодня, тут відбувається?* may sound more composed and less idiomatic than a typical Ukrainian equivalent, we have elected to translate it closely to the original text to ensure that the phrase retains its secondary expository (world-building) function, which, as we have previously established, is also a crucial element of works of epic fantasy.

Additionally, the translation introduces minor stylistic expansions (*demanded — гаркнув; declared — прокричав*) to intensify the chaotic tone of the scene as well as inversion (*The first to speak, his voice deeper and richer than the others, uttered, “What in the emperor's name...” — Що, іменем імператора... — промовив перший з них. Його голос був глибший та насиченіший, ніж в інших.*) to make the text read more naturally in Ukrainian.

Abruptness and brevity of speech

The dialogue in the research material consists mostly of short, abrupt sentences. This contributes to establishing a feeling of tension and rhythm.

(3-s) “Red cloaks!” The call came from the railing, where other survivors were watching the streets and bridges below.

Paragon Sorn straightened his back, a flex that pinched his brow in pain, and drew his sword. “We must close the breach!” he commanded.

Ilithranda's sword cleaved through the air as it tasted freedom. Daijen didn't miss the dried blood that clung to the blade. Elivar succeeded in separating sword from scabbard but his arm failed to keep the weapon aloft, the edge falling to meet the garden path.

“Stay behind me,” Ilithranda told him.

“I can still fight,” he insisted.

“And you will,” Ilithranda replied sternly. “But if you want to make it to Ka'vairn you will stay behind me.” (Quaintrell, 2023, p. 48)

(3-t) — Червоні плащі! — вигукнув хтось з боку перил, де вцілілі спостерігали за мостами знизу.

Взірець Сорн встав у повний зріст, через що його брови здвоїлися від болю, та вихопив меча:

— Ми маємо закрити прорив! — наказав він.

Меч Ілітранди розсік повітря, смакуючи свободу. Дайджен помітив на лезі сліди застиглої крові. Елівару вдалося витягнути меч з піхов, та в його руках не було сил тримати його рівно, тож кінчик меча опустився, встролившись у землю садової доріжки.

— Лишайся позаду мене, — наказала йому Ілітранда.

— Я ще здатен битися, — наполягав той.

— І битимешся, — суворо відповіла Ілітранда, — але якщо хочеш дістатися Ка'ваїрна живим, лишайся позаду мене.

This fragment demonstrates Quaintrell's use of abrupt and concise dialogue in the depiction of a battle. Here, it is used to establish an atmosphere of high tension and urgency.

In translation, we have ensured that the brief commands and exclamations remain concise in order to maintain their role in setting the tone, avoiding the use of amplification. We have also preserved the original wording in “*Red cloaks!*” — *Червоні плащі!* — an instance of typical military metonymy.

However, the brevity of dialogue serves another purpose within the text:

(4-s) “It’s Tovun,” Ilithranda declared, the name forced from her lips.

“Yes,” Androma agreed. “He battles Herragax this day,” she added ominously.

“You know the dragon by sound?” Ilithranda questioned.

“I know all their voices,” Androma admitted, “few though they are.”

“Vander is here,” Ilithranda concluded with dismay.

“Yes,” Androma answered, her tone relaying more than an ounce of derision for Herragax’s Rider.

“Where is Daijen?” Ilithranda asked, her voice laced with concern.

“You ask a blind woman?” Androma quipped. (Quaintrell, 2023, p. 34)

(4-t) — Це Товун, — з великими зусиллями промовила Ілітранда.

— Так, — підтвердила Андрома та тривожно додала: — Цього дня він бореться з Герагаксом.

— Ти впізнаєш драконів за звуком? — запитала Ілітранда.

— Я знаю голоси всіх драконів, — зазначила Андрома, — хоч їх і небагато.

— Тоді й Вандер тут, — в розпачі домовила Ілітранда.

— Так, — відповіла Андрома, і в її тоні не було ані краплі поваги до вершника Герагакса.

— А де Дайджен? — запитала Ілітранда, в її голосі пролунала нотка занепокоєння.

— В сліпої питаєш? — усміхнулася Андрома.

The following episode demonstrates a different application of the method. Although less abrupt, and therefore less chaotic, than in the combat sequence, this dialogue still maintains a feeling of urgency. Here, the author makes extensive use of retort, building tension with quick, snappy responses (although Quaintrell’s commitment to description undermines the dynamism in favour of exposition). The final question is answered with a rhetorical question and appears as an attempt at alleviating stress by the character.

In translation, we have preserved the brevity of dialogue, especially the responses. In the final line of the dialogue, we employed reduction and transposition to emphasize the brevity of the dialogue further. Also, “quipped” was translated as “усміхнулася”, so that the dialogue remained concise while also slightly modifying the tone to be more openly ironic.

Emotional punctuation

Quaintrell also utilizes punctuation to emotionally charge his prose.

(5-s) “He’s... beautiful,” the new mother observed.

“He’s complicated,” Androma opined.

“He’s... minutes old, Androma.” ...

“No one,” Ilithranda stated with as much verve as she could muster in her deteriorating condition, “is touching... my son!” (Quaintrell, 2023, p. 39)

(5-t) — Він... прекрасний, — правила далі новоспечена мати.

— Він проблемний, — зауважила Андрома.

— Йому лише... кілька хвилин, Андромо. ...

— Ніхто, — заявила Ілітранда з усією рішучістю, що могла в собі знайти за свого тяжкого стану — не нашкодить... моєму синові!

Most notable is Quaintrell’s use of ellipses. In the text, fragmentation of speech, created through the use of ellipses, conveys the emotional (and, in this case, physical) state of the speaker. Therefore, we ensured that all punctuation is accurately represented in the target text.

As we stated previously, in our research of communication in the fragment of *Once There Were Heroes*, we have sampled every instance of dialogue within the translated fragment. The research material contains 148 lines of dialogue. We have analyzed the sample for the presence of any of the four means, through which Quaintrell achieves high levels of expressiveness in his writing. (Appendix A) The research revealed, that 81 line (55 %) of dialogue is accompanied by imagery or detailed descriptions of the speaker’s state, actions and other circumstances; 69 lines

(47 %) of dialogue were made abrupt or concise to establish a particular feeling of tension or rhythm; 30 lines (20 %) of dialogue contained highly emotive speech, such as exclamations, colloquialisms, idioms or vulgarisms, and 24 lines (16 %) featured elaborate use of punctuation in order to charge the writing with emotion or rhythm.

In conclusion, Quintrell's writing is characterized by his descriptive narrative style. It extends to communication, portrayed in his work. This approach allows the author to precisely represent his characters' emotions and states, while simultaneously enabling him to contribute to exposition and world-building. These stylistic features, however, may also pose challenges for the translator, particularly in preserving the emotional and narrative tension of the text and the rhythm and flow of the writing without compromising accuracy. The rendering of such imagery and expressiveness requires careful lexical and stylistic decisions in order to maintain the text's effect on the reader.

2.4 Analysis of the translation techniques employed to render the text's expressiveness

In this subchapter, we will analyze and justify the use of translation techniques employed in the translation of the fragment of *Once There Were Heroes* into Ukrainian. Particular attention is paid to methods for preserving the stylistic and emotional features of the source text, as well as to the challenges encountered in the translation process. Through the analysis of selected examples, we aim to demonstrate how various translation techniques contributed to maintaining the expressive and descriptive qualities of the original prose while ensuring clarity in the target text.

Faithful translation of a text implies the highest level of rendering meanings of words, as well as content, expressiveness, picturesqueness and intentions of the source text through the means of the target language (Korunets, 2017, p. 12). The approaches the translators may require to achieve faithful translation can vary greatly, depending on the genre, the narrative and writing style of the text at hand.

In our translation of the prose, we have employed translation techniques based on the classification proposed by Molina and Albir (2002).

Modulation

Here, we will examine several instances of modulation in the translation process. The following examples demonstrate the use of modulation to preserve meaning, emotional nuance and expressiveness of the text.

(6-s) *To the blind, the world was moving shadows, black on black.* (Quaintrell, 2023, p. 36)
— (6-t) *Для сліпих світ був театром тіней. Чорних тіней на чорному тлі.*

In the example above, we employ modulation by translating the literal phrase *moving shadows* as metaphorical *театр тіней*, creating a vivid, expressive image. Doing so also improves the readability of the fragment in Ukrainian. Additionally, we employ amplification (*black on black* — *чорних тіней на чорному тлі*) in order to further improve readability and emphasize the imagery.

(7-s) *Ilithranda groaned. "We were bred to never stop... killing!" she countered. "This is quite the... opposite."* (Quaintrell, 2023, p. 33) — (7-t) *Невпинно... вбивати, ось що в мене в крові! — протогнала у відповідь Ілітранда. — А це... геть протилежне.*

This example demonstrates another instance of the use of modulation. Here, *were bred* is translated as *в крові*, conveying the same idea in a more idiomatic and expressive manner. Doing so also allows the phrase to read naturally in the target language.

Amplification

Next, we analyze the use of amplification in the translation process. The following fragment contains multiple examples:

(8-s) “No,” *Sorn bit back*. “*You fought well for three hard weeks. You kept Harendun alive; you bought its people time. But I promised Ka’vairn three initiates. I shall see they receive three,*” *he vowed, amber eyes falling on Daijen.* (Quaintrell, 2023, p. 48) — (8-t) *В жодному разі, — відрізав той, — Ви добре билися протягом трьох важких тижнів. Саме завдяки вам Гарендун досі стоїть; ви виграли його людям час врятуватися. Але я пообіцяв, що три новобранці прибудуть до Ка’ваїрна. І зроблю усе, щоб їх прибуло саме троє. — клявся він. Тим часом, його погляд впав на Дайджена.*

No is translated as *В жодном разі*, employing amplification to emphasize the hard refusal, underlined in the source text with *bit back*. Amplification is also employed in *you bought its people time — ви виграли його людям час врятуватися*, providing clarification and making the meaning more explicit. Lastly, *I shall see they receive three — І зроблю усе, щоб їх прибуло саме троє* contains another example of amplification. The technique is used to create an expanded, more natural Ukrainian formulation, providing greater clarity and emphasis.

Reduction

During translation, we frequently utilized the reduction technique. Primarily, the use of reduction in our translation is justified by the need to maintain the tense and highly dynamic style of writing.

(9-s) “*I can’t,*” *the Andaren cried, her arduous labour taking its toll.* (Quaintrell, 2023, p. 33) — (9-t) *Не можу, — крикнула андарка, її виснаження давалося взнаки.*

In the example above, we employ reduction in *I can’t — Не можу* and *her arduous labour taking its toll — її виснаження давалося взнаки*. Doing so enables us to avoid slowing down the rhythm of the dialogue and maintain the urgency and intensity of the moment, while the meaning remains preserved.

(10-s) *Only the laboured breathing of a dozen Andarens filled the street.* (Quaintrell, 2023, p. 50) — (10-t) *Вулиці заповнило лише важке дихання андарських солдатів.*

This example also demonstrates an instance of reduction. Here can also be considered an example of adaptation. The problematic *dozen* is omitted entirely in the Ukrainian variant. We elected to do so, as in context, *dozen* does not bear narrative significance, and its omission does not impact the perception of meaning, while adapting the text to target language.

Generalization and Particularization

Our use of particularization and generalization is justified, primarily, by the features of the Ukrainian language, serving to make the target text more readable and flow more naturally.

(11-s) *As commanded, however, he slowly slunk away and stood by the north wall, as if he were no more than a part of the furniture.* (Quaintrell, 2023, p. 44) — (11-t) *Проте, як було наказано, він повільно перейшов до північного краю кімнати, де став, підпираючи стіну, наче якась шафа.*

The fragment above demonstrates the use of particularization. A more literal translation of *a part of furniture* would appear awkward and unnatural in Ukraine, so we used a more specific noun, *шафа*, which makes for a clearer and more intuitive simile in the target language.

(12-s) “*As a child, I witnessed my mother assist in bringing dozens of children into the world.*” (Quaintrell, 2023, p. 39) — (12-t) *В дитинстві я бачила, як мати допомагала привести у цей світ безліч дітей.*

In this fragment we employ generalization, translating *dozens* as *безліч*. We choose to employ generalization, as the speaker in the excerpt is being hyperbolic. Thus, generalization amplifies the hyperbole and highlights the informal nature of the phrase. The hyperbolic nature of the fragment also allows us to employ a broader term without loss of meaning. Also noteworthy

is the fact, that in the excerpt generalization additionally serves the function of adaptation, replacing *dozens* — a non-typical unit for a Ukrainian audience — with a broader term.

Adaptation

The use of adaptation in our translation is motivated primarily by the presence of measuring units in the source text, which are not typical of the target language.

(13-s) *Her left heel knocked against her staff, causing it to move a few inches.* (Quaintrell, 2023, p. 36) — (13-t) *Лівою п'ятою вона врізалась у посох, від чого той відкотився на кілька сантиметрів.*

In the fragment above, we translate *inches* as *сантиметрів* — a similar, yet much more typical unit of measurement for a Ukrainian reader. The meaning is completely preserved, as the exact measure of distance is not specified in the source text.

Literal translation

The use of literal translation in our work is relegated mostly to translations of in-universe colloquialisms and cultural concepts. As we mentioned previously, in subchapter 2.3, during translation we emphasized clarity in preservation of world-building elements, thus electing to translate them literally, rather than formulating an equivalent, more typical for Ukrainian. The examples of such use of literal translation are the rendering of (14-s) “*What in the emperor’s name...*” (Quaintrell, 2023, p. 35) as (14-t) *Що, іменем імператора...*; or (15-s) “*Black Abyss!*” (Quaintrell, 2023, p. 50) as (15-t) *“Чорна безодня!”*

Transposition

In our translation, we employ transposition to improve the readability of the text in Ukrainian. For example, in the following fragment, the equivalent chosen for the adjective *sure* is *точно* — an adverb:

(16-s) “*You’re sure... you know what you’re... doing?*” (Quaintrell, 2023, p. 39) — (16-t) *А ти... точно знаєш... що робиш?*

Compensation

Compensation was also employed to improve readability and flow of the text. In his expansive descriptions Quaintrell creates complex dialogues and formulations, which are very non-typical for target language:

(17-s) *The flaming ruins belonged to Erador now, taken with steel and blood.* (Quaintrell, 2023, p. 41) — (17-t) *Тепер ці спопелілі руїни — завойовані сталлю і кров’ю — належали ерадорцям.*

Variation

We utilize variation to preserve the expressiveness of the text and improve readability.

(18-s) *Exhausted, the two Andarens clasped forearms in celebration of their victory.* (Quaintrell, 2023, p. 42) — (18-t) *Виснажені, вони потиснули руки, святкуючи свою перемогу.*

The example demonstrates an instance of variation. Here we translate *clasped forearms* as *потиснули руки*. This decision was motivated by the absence of a direct, established target language equivalent for the gesture in source text. Therefore, we have elected to present a different gesture of camaraderie, one that would be familiar to a Ukrainian reader and possessed of the same cultural meaning.

Established equivalent

In translation we have also employed the established equivalent technique on several occasions. For example, we have translated (19-s) *Can I help you, gentlemen?* (Quaintrell, 2023, p. 35) as (19-t) *Чим можу допомогти, панове?* In language in use, *чим можу допомогти* is an established equivalent of *can I help you*. Similarly, *панове* is a Ukrainian equivalent for *gentlemen*.

Linguistic amplification

In our translation, linguistic amplification is utilized to make the target text appear more authentic and natural to a Ukrainian reader and improve its flow.

(20-s) *Where is Daijen?* (Quaintrell, 2023, p. 34) — (20-t) *А де Дайджен?*

(21-s) *We're here, Paragon!* (Quaintrell, 2023, p. 45) — (21-t) *Але ж зараз ми тут, взірцю!*

We have sampled the translation techniques we employed during the translation process (Appendix B). Sampling revealed that during the translation process, translation techniques were utilized 274 times. The precise data is as follows:

- **Modulation:** 85 cases (31%);
- **Amplification:** 53 cases (19%);
- **Reduction:** 48 cases (18%);
- **Compensation:** 22 cases (8%);
- **Transposition:** 14 cases (5%);
- **Particularization:** 12 cases (4%);
- **Linguistic amplification:** 12 cases (4%);
- **Literal translation:** 9 cases (3%);
- **Variation:** 3 cases (1%);
- **Generalization:** 8 cases (3%);
- **Adaptation:** 5 cases (2%);
- **Established equivalent:** 3 cases (1%).

The sample indicates that modulation, amplification and reduction were employed most frequently. Modulation was used, primarily, to make the text appear more natural for the Ukrainian audience, as in his expansive descriptions Quaintrell often creates formulations that are very non-typical and require rephrasing in target language. Amplification and reduction were often employed to maintain rhythm. Also, amplification and reduction, as well as compensation, transposition and linguistic amplification were used to improve the flow and readability of the target text by altering certain formulations.

Conclusions

Philip C. Quintrell is a contemporary English author. He is known for his self-published works in the science fiction and epic fantasy genres. His high fantasy works, including *Once There Were Heroes*, are characterized by fantastical characters, magic and sorcery, invented languages, and other features emblematic of the genre.

We have translated the selected fragment of Quintrell's *Once There Were Heroes*, ensuring that the translation maintains the expressiveness of the original, particularly in communication.

Additionally, we analyzed the descriptive narrative of *Once There Were Heroes* and the methods, which Philip C. Quintrell employs in order to add expressiveness to his writing. We studied the dialogue in the book, identifying 4 prominent techniques, employed by the writer to increase the expressiveness of the prose: description and imagery, abruptness and brevity, expressive language and emotional punctuation. The sample of dialogue revealed that description and imagery were used 81 times (55%), abruptness and brevity were used 69 times (47%), expressive language was used 30 times (20%), and emotional punctuation was used 24 times (16%).

During the research, we also explored in detail the challenges that techniques for enhancing text expressiveness may pose for the translator. We provided a breakdown of several illustrative examples, exploring the means through which we have preserved the source text's original expressiveness in translation into the target language.

Lastly, we analyzed the translation techniques we employed during translation, based on the classification proposed by L. Molina and A. H. Albir. We explored the function and justified the use of the most prominent translation techniques utilized, providing examples from our translation. Then, we sampled every instance of translation techniques being utilized in translation process. Sampling revealed the following: modulation was used 85 times (31%), amplification was used 53 times (19%), reduction was used 48 times (18%), compensation was used 22 times (8%), transposition was used 14 times (5%), particularization was used 12 times (4%), linguistic amplification was used 12 times (4%), literal translation was used 9 times (3%), generalization was used 8 times (3%), variation was used 3 times (1%), adaptation was used 5 times (2%) and established equivalent was used 3 times (1%). Translation techniques were utilized a total of 274 times in the process of translation.

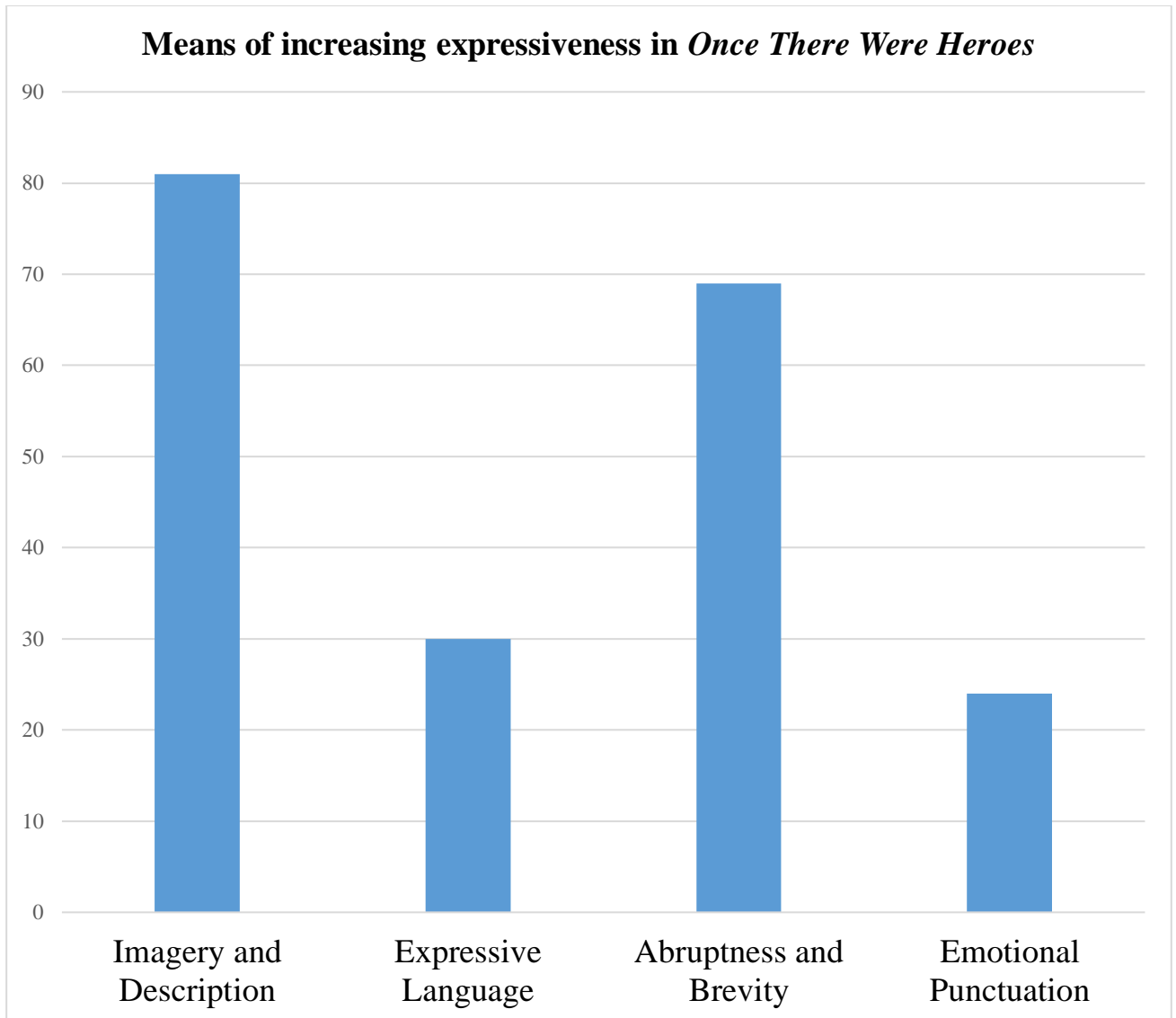
Future research may focus on other core features of the epic fantasy genre. In particular, future researchers may undertake exploration of other aspects of P. C. Quintrell's writing style and translation of his other works of high fantasy. Alternatively, the function of descriptive narrative or role of communication in other genres or even mediums may be explored, as well as the process of translation thereof.

References

1. Amazon. (2026). *Once There Were Heroes*. Retrieved April 21, 2026, from <https://www.amazon.com/Once-There-Were-Heroes-Dragons/dp/1916610323>
2. Bal, M. (2017). *NARRATOLOGY Introduction to the Theory of Narrative*. UNIVERSITY OF TORONTO PRESS. Toronto, Buffalo, London.
3. Childs, P., Fowler, R. (2006). *The Routledge Dictionary of Literary Terms*. Routledge.
4. Danto, A. C. (1991). Narrative and Style. *Journal of Aesthetics and Art Criticism*, Vol 49, №3. 201–209.
5. Dawson, P., Mäkelä, M. (2023). *The Routledge Companion to Narrative Theory*. Routledge.
6. Goodreads. (2026). *Philip C. Quintrell*. Retrieved April 21, 2026, from https://www.goodreads.com/author/show/14957198.Philip_C_Quintrell
7. Iranmanesh, Z. (2013). Narrative prose and its different types. *Journal of Languages and Culture*, 4(8), 125–131.
8. Korunets, I. V. (2017). *Theory and Practice of Translation*. Nova Knyha.
9. Lander, C. E. (2001). *Literary Translation: A Practical Guide*. Multilingual Matters.
10. Long, S. S. (2011). *Defining Fantasy*. Retrieved April 23, 2026, from <http://www.stevenslong.com/articles/2011/12/28/defining-fantasy.html>
11. McGuigan, B. (2007). *Rhetorical Devices: A Handbook and Activities for Student Writers*. Prestwick House, Inc.
12. Molina, L., & Albir, A. H. (2004). Translation techniques revisited: A dynamic and functionalist approach. *Meta Journal Des Traducteurs*, 47(4), 498–512.
13. Oliver, M. (2022). *Magic Words, Magic Worlds: Form and Style in Epic Fantasy*. McFarland & Co.
14. OSU School of Writing, Literature and Film. (2019). "What is Imagery?": A Literary Guide for English Students and Teachers [Video]. YouTube. Retrieved April 24, 2026, from <https://www.youtube.com/watch?v=uX413tALG7Q>
15. Patron, S. (2023). *The Narrator: A Problem in Narrative Theory*. University of Nebraska Press.
16. Pavelyeva A. K., Lysanets. Yu. V. (2018). *Style and Narration in Epic Fantasy: Tradition and Subversion*. National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic". Retrieved April 4, 2026, from <https://reposit.nupp.edu.ua/item/3494>
17. Quintrell, P. C. (2026). *The Story So Far...* Philip C. Quintrell. Retrieved April 19, 2026, from <https://www.philipcquintrell.com/about>
18. Quintrell, P.C. (2023). *Once There Were Heroes*. Quintrell Publishings Ltd.
19. Sell, R. D., (2014). *Literature as Dialogue*. John Benjamins Publishing Company.
20. Wood, M. (1999). *Description*. Writer's Digest Books.

Appendices

Appendix A

Appendix B

